10 זייטען

פּרייז 15 גראָשען

NAJER FOLKSBLAT

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

נייער פאָלקסבלאַט

14־טער יאָהרגאַנג | לאָדז, מיטוואָך פ׳ נצו״י כ״ב אלול תרצ״ו | אדרעס: לאָדז, פּעטריקאָווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | Łódź, Sroda, 9 Września 1936 | № 212

אָפּגעפאָהרען קיין ארץ־ישראל

דער גענעראל דזשאהן דיל

הויפּט־אנפיהרער פון די ענגלישע מיליטערישע כּוחות

לאָנדאָן, 8 (יט״א טעלעגראַפיש)

היינט איז אָפּגעפאָהרען קיין ארץ־ישראל דער גענעראַל דזשאָהן דילל, וועלכער איז בעשטימט געוואָרען אַלס הויפּט־אַנפיהרער פון אַלע מיליטע־רישע כּחות אין ארץ־ישראל. עס בעגלייטען איהם די פּאָליקאָווניקעס סימפּסאָן און ראָטען.

דאָס קריגס־מיניסטעריום האָט פּערעפענטליכט אַ קאָמוניקאַט אין וועלכען עס ווערט געזאָגט, אַז אין די נאָהענטסטע טעג ווערען אַרויסגעשיקט קיין ארץ־ישראל 7 מיליטערישע טראַנספּאָרטען. שבת פאָהרען 3 טראַנספּאָרטען, און דעם 22־טען סעפּ־טעמבער די איבריגע 4 טראַנספּאָרטען.

דאָס וועלען זיין די גרעסטע מיליטערישע טראַנ־ספּאָרטען קיין ארץ־ישראל זייט דער מלחמה.

דער גענעראַל דזשאָהן דילל ווערט געהאַלטען פאַר דעם בעסטען ענגלישען סטראַטעג. ער איז אַלט 55 יאָהר.

דאָס ענגלישע מיליטער אין ארץ־ישראל וועט מיט די נייע טראַנספּאָרטען בעשטעהן פון 23 באַטאַליאָנען, אַ חוץ הילפס־אָפּטיילונגען. צוזאַ־מען 17 טויזענד מאַן.

טעראָריסטען לעגען אַרויף קאָנטריבוציעס

אויף די אַראַבער אין די ארץ־ישראל׳דיגע שטעט

ירושלים, 8 (יט״א טעלעגראַפיש)

דער פיהרער פון די טעראָריסטען פאַאַווזי על קאַאוקאַדזי, דאָל האָבען היינט געוויילט בסוד אין ירושלים, וואו ער האָט געפיהרט אונטערהאַנדלונגען מיט די אַראַבישע פיהרער. ער האָט געפאָדערט מען זאָל איהם צושטעלען געלד און מענשען.

ווי מען דערוויסט זיך, האָבען די אַראַבער איהם קאַלט אויפגענומען. ער האָט דעריבער בע־שלאָסען צוציהען צו דער טעראָר־אַקציע אין ארץ־ישראל אַראַבער פון איראַק און סיריען.

ווי מען דערוויסט זיך, האָבען די טעראָריסטען אַרויפגעלעגט קאָנטריבוציעס אויף אַ ריי אַראַ־בישע שטעט. אויף יפו איז אַרויפגעלעגט געוואָרען אַ קאָנטריבוציע 30 טויזענד פונט.

דעפּאָרטירען דעם מופתי פון ארץ־ישראל

פאָדערט אַן אייַנפלוסרייכע ענגלישע צייטונג

לאָנדאָן, 8 (יט״א טעלעגראַפיש)

„דיילי טעלעגראַף" מעלדעט פון ירושלים, אַז עס ווערען געמאַכט די לעצטע פּרובען צו בע־רוהיגען די אַראַבער. אַז זיי זאָלען איבעררייסען דעם שטרייק און אָפּשטעלען דעם טעראָר. מען קלערט אויף, אַז אין גיכען פאַל קען זיין שלעכט. די בעמיהונגען מאַכען דער הויך־קאָמיסאַר וואוקאָפּ און עמיר אַבדולאַה. די צייטונג מעלדעט, אַז אַ גרויסע שטערונג צו בערוהיגען דאָס לאַנד איז דער מופתי און זי פאָדערט דעריבער איהם צו דעפּאָרטירען פון לאַנד. מען רעכענט, אַז דאָס וועט געשעהן נאָכדעם, ווי עס וועט ערקלעהרט ווער־רען קריגס־צושטאַנד.

אַ ריי ענגלישע צייטונגען דריקען אויס זייער צופרידענהייט פון די ענערגישע שריט פון דער רעגירונג, נאָר די „דיילי עקספּרעס" פאָדערט, אַז ענגלאַנד זאָל אָפּגעבען דער פעלקער־ליגע דעם מאַנדאַט איבער ארץ־ישראל.

פיהרער פון לינקען פליגעל פון דער לייבאָר־פּאַרטיי

גיט עצות ווי אַזוי צו רעגולירען די א״י־פראַגע

לאָנדאָן, 8 (ספּ. טעל.)

דער בעקאַנטער פיהרער פון לינקען פליגעל פון דער לייבאָר־פּאַרטיי קריפּס האָט היינט אין „מאַנטשעסטער גאַרדיען" אָפּגעדרוקט אַן אָפּענעם בריף וועגען ארץ ישראל. קריפּס ניט פאָרשלאָגען וועגען הערגען צו אַ פאַרשטענדיגונג צווישען יודען און אַראַבער.

קריפּס האַלט, אַז דאָס אַרויסשיקען פרישע מילי־טער קיין פּאַלעסטינא וועט נישט לעזען די פּראָ־בלעם, אַ פאַרשטענדיגונג פאַרלאַנגט אַ קאָמפּראָמיס פון ביידע זייטען. קריפּס מיינט, אַז פּאַלעסטינא וואָלט קיין מאָל נישט געקענט ווערען קיין פאַקטישע היי־מיש חיים פאַר דער יודישער ראַסע, דערצו איז זי צו קליין, דערפאַר קען פּאַלעסטינא ווערען אַ גייסטיגע און קולטורעלע היים פאַר די יודען, צוליב די שווע־רע בעדינגונגען פון די יודען אין דער גאַנצער וועלט דאַרף מען נעהמען אויף דער האַנד פון די אַראַ־בער (?) און בעריקזיכטיגען זייערע נאַציאָנאַלע אַס־פּיראַציעס.

קריפּס לעגט פאָר: 1) בעגרעניצען די אימיגראַ־ציע פאַר יודען און אַראַבער, 2) אָפּשטעלען צייט־ווייליג דעם באָדען־פאַרקויף פאַר יודען, 3) פּאַ־לעסטינא זאָל צוטיילט ווערען אויף צוויי אויטאָנאָ־מישע מלוכות: אַ יודישע און אַראַבישע, פאַרבונדען אין אַ פעדעראַציע־פאָרם.

4) דאָס קויפען ערד און יעדער פון די מלוכות און די אימיגראַציע און יעדער פון די מלוכות דאַרף קאָנטראָלירט ווערען דורך די דאָזיגע מלוכות און נישט דורך דער פעדעראַלער רעגירונג.

5) צווישען ביידע מלוכות דאַרף מען פאַרזיכערן די פרייהייט פון קאָמוניקאַציע און האַנדעל.

6) די אַראַבישע מלוכה דאַרף בעקומען פון ענגלאַנד אַ הלואה.

7) די פעדעראַלע רעגירונג דאַרף זיך פאַרנעמען מיט דער פּאָסט, טעלעגראַף, טראַנספּאָרט, קאָמוני־קאַציע.

פערוואונדעט אַ יודישען אַרבייטער

ביי אַן אַראַבישען איבערפאַל נעבען מגדל

ירושלים, 8 (יט״א טעלעגראַפיש)

אויף די פעלדער פון דער קאָלאָניע מגדל זענען היינט אָנגעגריפען געוואָרען יודישע אַרביי־טער דורך אַראַבישע טעראָריסטען. דער אַרבייטער טוביה ווילענסקי איז שווער פערוואונדעט געוואָרען. די אַרבייטער האָבען צוריקגעשאָסען און פער־וואונדעט צוויי אַראַבער.

גענ. רידז־שמיגלי קומט צוריק

גרויסע הכנות צום פייערליכען קבלת־פּנים

רוים, 8 (ספּ. טעל.)

אויף זיין צוריק־רייזע קיין וואַרשאַ האָט דער הויפּט־אַנפיהרער פון דער פּוילישער אַרמעע גענ. רידז־שמיגלי בעשלאָסען אָפּצושטעלען אויף אָפּרוה אין ווענעדיג.

ווי מען איגפאָרמירט, איז די רייזע פון גענ. רידז־שמיגלי קיין ווענעדיג אַ גאַנץ פּריוואַטע. די פּוילישע טעלעגראַפען־אַגענטור מיילט אָבער מיט, אַז דער איטאַליענישער וויצע אויסערן־מי־ניסטער, געוו איטאַליענישער אַמבאַסאַדאָר אין וואַר־שאַ, באַסטאַניני, איז אַרויסגעפאָהרען קיין ווענעדיג.

פּאַריז, 8 (ספּ. טעל.)

אין רעזולטאַט פון גענ. רידז־שמיגלי׳ס וויזיט אין פּאַריז, וועט דער פראַנצויזישער האַנדעלס־מיניסטער באַסטיד קומען קיין וואַרשאַ.

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש)

דער גענעראַל־אינספּעקטאָר פון די מיליטע־רישע כּוחות גענ. רידז־שמיגלי קומט צוריק אין לאַנד דאָנערשטאָג אינדערפריה. אין זעבזשידאָוויל אויף דער גרענעץ וועט דער פיהרער פייערליך בעגריסט ווערען. קיין וואַרשאַ וועט דער גענעראַל אָנקומען האַלב 2 בייטאָג. אויף יעדער סטאַציע וועט גענ. רידז־שמיגלי בעגריסט ווערען דורך דער אָרטיגער בעפעלקערונג. אין וואַרשאַ און אַנ־דערע שטעט זענען געשאַפען געוואָרען ספּעציעלע קבלת־פּנים־קאָמיטעטען.

1000 עולים קיין ארץ־ישראל

זענען נעכטען אָפּגעפאָהרען פון וואַרשאַ

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש)

נעכטען איז פון וואַרשאַ אָפּגעפאָהרען אַ טראַנ־ספּאָרט פון 1000 עולים. אויפן וואקזאַל איז געקומען בעגלייטען אַ זעהר גרויסער עולם. די אָפּפאָהרענדע חלוצים האָבען געזונגען ציוניסטישע לידער און די שטימונג ביי זיי איז געווען אַן אויסגעצייכענטע.

שרפות אָהן אַ סיבות

פּאָליציי פיהרט אַן אויספאָרשונג

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש)

אין מיכאַלין איז היינט אויסגעבראָכען אַ גרויסע שרפה אויף קוויאַטאָווע 20 אין דער ווילע פון אַ געוויסען יוסף מושינסקי. די ווילע איז פול־שטענדיג פערברענט געוואָרען. די פּאָליציי פיהרט אַן אויספאָרשונג וועגען דער סיבה פון דער שרפה.

אויך אין פּראַסטאַוו איז אויסגעבראָכען שרפה אין דער בודקע, אין וועלכער עס וואוינט דער שומ־מער נח האַבערשטיין, וועלכער איז בעת מעשה גע־שלאָפען, ס׳איז פאַרהאַן אַ חשד, אַז די בודקע איז אונטערגעצונדען געוואָרען, אין צוזאַמענהאַנג דער־מיט זענען אַרעסטירט געוואָרען עטליכע פּערזאָן.

אונזער טיפסטען דאַנק דריקען מיר אויס פון אונזערע צובראָכענע הערצער דער יודישער דעמאָקראַטישער פאָלקס־פּאַרטיי אין לאָדז און ספּעציעל דעם ה׳ אדוו. יוסף ווייצמאַן ווי אויך דעם צענטראַלען יודישען ראַד־פערקעהר מיט פּרעזעס אהרן גראָסמאַן בראש, פאַר זייער איבערגעגעבענער, טרייער הילף, וואָס זיי האָבען אונז אַרויסגעוויזען אין אונזער גרויסען אומגליק.

די טיפטרויערנדע פאַמיליע

גליצענשטיין

יצחק גרינבוים און ד״ר ראָטענשטרייך אין וואַרשאַ

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש)

היינט קומען קיין וואַרשאַ יצחק גרינבוים און ד״ר ראָטענשטרייך, וועלכע וועלען פיהרען ווייטער־דיגע אונטערהאַנדלונגען מיט דער פּוילישער רע־גירונג וועגען דער מעגליכקייט פון דער קאַפּיטאַליס־טישער עמיגראַציע קיין ארץ ישראל.

ענגלישער קעניג אין יוגאָסלאַוויע און עסטרייך

בעלגראַד, 8 (ספּ. טעל.)

דער ענגלישער קעניג עדוואַרד איז אָנגעקומען קיין בעלגראַד. פון דאַנען איז ער נעכטען אָוועגד אָפּגעפאָהרען קיין וויען

לאָיד זשאָרזש אין דייטשלאַנד

בערלין, 8 (ספּ. טעל.)

לאָיד דזשאָרדזש מיט זיין זוהן, טאָכטער און סעקרעטאַר בעזוכען ווייטער די גרעסערע שטעט אין דייטשלאַנד.

געוועהנליכע סעסיע פון סיים

וועט צונויפגערופען ווערען אין מיטען אָקטאָבער

וואַרשאַ, 8 (טעלעפּאָניש)
אין די פּאָליטישע קרייזען הערשט די איבערצייגונג, אַז די געוועהנליכע פּאַרלאַמענטאַרישע סעסיע וועט צוגעאייל׳ט ווערען.

די רעגירונג נוצט זעהר ווייניג אויס דאָס רעכט צו דעקרעטירען, הגם די אַרבייט איבער פערשידענע נייע געזעץ־פּראָיעקטען ווערען געפיהרט זעהר אינטענסיוו. איצט האָבען אַלע מיניסטעריומס בעקומען אַן אויפטראַג צוצואיילען די געזעצגעבערישע אַרבייטען.

אין די רעגירונגס־קרייזען הערשט אַ טענדענץ צונויפצורופען אין ערשטען אָקטאָבער דעם סיים, כדי איהם פאָרצולעגען אויסצואַרבייטען אַ ריי וויכטיגע און אַלגעמיינע געזעצען.

דער פּאַרלאַמענט וועט געדאַרפט זיך פאַרנעהמען מיט די דאָזיגע פּראָיעקטען דורך די ערשטע 6 וואָכען און פון נאָיעמבער וועט ער צוגעטרעטען אויסצואַרבייטען דעם נייעם בודזשעט־פּרעלימינאַר.

„ס׳געהט אַ בעסערע צייט“

ערקלערונג פון וויצע־פּרעמיער קוויאַטקאָווסקי אין לעמבערג

לעמבערג, 8 (טעלעפּאָניש)
ביים פערלאָזען דעם מזרח־יריד האָט דער וויצע־פּרעמיער קוויאַטקאָווסקי אָפּגעגעבען פאַר די פּרעסע־פאָרשטעהער פאָלגענדע ערקלערונג:

— מיר דוכט זיך, אַז מ׳קען פעסטשטעלען, דאָס מיר געהען אַריין אין אַ נייער, טיפּיש בעסערער צייט פון ווירטשאַפטליכער ענטוויקלונג. די שנעלקייט פון צוריקקעהרען צו דעם נאָרמאַלען צושטאַנד נאָך אַזאַ לאַנג־יעהריגען פערניכטענדען קריזיס, איז אָפּהענגיג פון ווילען פון דער גאַנצער געזעלשאַפט.

* * *

בעת זיין אַנוועזנהייט אין לעמבערג איז דער וויצע־פּרעמיער קוויאַטקאָווסקי געווען מיט אַ וויזיט ביים געוו. פּרעמיער פּראָפ. באַרטעל.

דער וויצע־פּרעמיער קוויאַטקאָווסקי האָט אָפּגעהאַלטען מיט פּראָפעסאָר באַרטעל אַ לענגערען געשפּרעך.

פראַנצויזישע ריוויערא איז פלאַמען

שוין פערברענט 15 טויזענד העקטאַר וואַלד

פּאַריז, 8 (ספּ. טעל.)
אויפ׳ן ברעג פון מיטעללענדישען ים איז אויסגעבראָכען אַן אומגעוועהנליך גרויסע וואַלד־שׂרפה.

אַריבער סט. ראַפאַעל האָבען זיך געפינען גרויסע פּריוואַטע און רעגירונגס־וועלדער. די דאָזיגע וועלדער האָבען פון אַן אומבעוואוסטער סיבה אָנגעהויבען צו ברענען. דער שטאַרקער ווינד האָט פונאַנדערגעטראָגען די פלאַמען, אַזוי אַז יעדע רעטונגס־אַקציע איז געווען פערשפּעטיגט.

ביז איצט זענען פולשטענדיג פערברענט געוואָרען 15 טויזענד העקטאַר וואַלד.

די באַהן־ און אויטאָ־קאָמוניקאַציע צווישען קאַנע און סט. ראַפאַעל איז איבערגעריסען געוואָרען. די פערבינדונג צווישען די דאָזיגע געגענדען איז אוממעגליך. אַלע ווילעס זענען עוואַקואירט געוואָרען. פיל פון זיי זענען שוין פערברענט געוואָרען.

אַ טייל פון דער פראַנצויזישער ריוויערא איז אינגאַנצען פערניכטעט.

קיין שום ידיעות

וועגען דעם פערשוואונדענעם באַלאָן „לאָפּ“

וואַרשאַ, 8 (טעלעפּאָניש)
דער פּוילישער באַלאָן „לאָפּ“ מיט די פליהער יאַנוש און פּאָר. ברענק זענען ווי אַ שטיין אין וואַסער אַריין.

דער סאָוויעטישער ראַדיאָ צוזאַמען מיט דעם לופטוועזען האָט זיך שטאַרק פערנומען מיט׳ן אויסזוכען די פליהער, ביז איצט אָבער אָהן רעזולטאַט.

די פּוילישע פליהער האָבען אין אַ געשפּרעך מיט׳ן קאָרעספּאָנדענט פון דער „טאַס“ אָנגענומען געבעטען איבערצושיקען דער סאָוויעטישער מאַכט די פּייערים און מיטגלידער פון די קאָלכאָזען אויסדרוקען פון דאַנקבאַרקייט פאַר דער הילף.

Doktór Z.
HENRYKOWSKI
ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער - שוועכע. וועגערישע און הויט־קראַנקהייטען
טראַוגוטאַ 9. טעל. 262-98
נעמט אָן פון 8—1 און פון 5—9 אָוונט
זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

בעקאַנטמאַכונג.
מיר מאַכען בעקאַנט דער לאָדזער יודישער בעפעלקערונג, אַז נאָך אַ גרינדליכען רעמאָנט, איז ערעפענט געוואָרען
דער גרויסער ענגלישער זאַל
אַלעע 1־סטר מאַי 2 און איז צו פערדינגען אויף חתונות, בעלער, פערזאַמלונגען, חינוך א. ז. וו.
דער זאַל איז איינגעאָרדענט לויט די נייעסטע מאָדערנסטע טעכניק און מיט אַלע בעקוועמליכקייטען, ווי די נייעסטע געשירען טיש־בעשטעק, ווי אויך הערליכע בעלייכטונג און שעהנע דעקאָראַציעס.
שטרענג כשר. בעמ.: ס׳וועט דאַווענען ראש השנה, יו״כ דער בעריהמטער לעמבערגער חזן מיט אַ גוט איינשטודירטען כאָר. פּלעצער ווערען פערדינגען אַ גאַנצען טאָג. מיט אַכטונג דער אינהאַבער.

פריילעכע ימים־טובים!
באַמבערג׳ס
בעקאַנטער
פּענסיאָנאַט
אין גלאָוונאָ, ניי־אָטוואָצק
וועט אָפען זיין די גאַנצע ימים־טובים
שטרענג כשר
אַ מגיז אויפען אָרט מיט ערשטקלאַסיגע בעלי־תפלות. געסט ווערען אָנגענומען אין לאָדז ביי באַמבערג, פּאָלנאָצנאַ 4, און דער עקספּעדיציע.
מ׳בעט בעצייטענס צו בעשטעלען.
רעדוצירטע פּרייזען!

ווייסער זאַל
XX
לשמוע אל הרנה ואל התפלה
43 זאַכאַרניאַ 43
נאָך שווערער מיה איז מיר געלונגען צו אַנגאַזשירען צו די הייניגע ימים־נוראים דעם בערימטען און איבעראַל בעליבטען
חזן ר׳ אברהם ברין
מיט אַ גוט איינשטודירטען כאָר, וועלכער האָט איבערראַשט אַלע מתפללים מיט זיין פּתיחות׳דיג דאַווענען און הערליכע טענאָר־שטימע.
בעמ. דער „ווייסער זאַל“ זאַכאַרניאַ 43 איז דער בעקוועמסטער און שענסטער זאַל. פּערזענליך בעצייטענס מיט פּלעצער. פּלעצער ווערען פערדינגען טעגליך פון 10 פריה ביז 11 אָוונט. מיט אַכטונג י. ווייסבערג.

Dr. med. MAZUR
צוריקגעקעהרט
און וואוינט איצט
Piłsudskiego 72.

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט - קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער - שוועכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פראָנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט
זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

Dr.
Wajnberg
ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ און ספלעראָז קראַנקהייטען
145 פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02
נעמט אָן פון 9-10 פריה, 5-3 8-9 אָוו.

Doktór Med.
Szymon Grinberg
55 פּילסודסקיעגאָ 55
טעלעפאָן 168-58
נעמט אָן פון 8-טען ד. ה.
פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג.

יין כשר
ווער עס וויל הנאה האָבען פון זיין געלד און אַ אמת׳ן עונג שבת ויום־טוב זאָל זיך איבערצייגען, אַז נאָר ביי דער פירמע
„פּראַגרעס“
אייהגאַבער זלמן גוטער, בעקומט מען גוטע
ראָדזינען־ווינען און מעהד
אויך אַלע אַנדערע סאָרטען וויין און מעהד צו ביליגע פּרייזען.
ווינען און מעהד־פאַבריק
פירמע „פּראַגרעס“
אינהאַבער: זלמן גוטער.
הויפּט־פערקויף: אַלטער מאַרק 2 אין קעלער.
ענגראָ־פערקויף: אַלטער מאַרק 2 אויפ׳ן הויף.

פאַרבעז־סוחרים
פון לאָדז און פּראָווינץ!
דער קליינהענדלער פעראיין, פּריהייטס־פּלאַץ 3 אָרדענט איין דעם לעצטען צונרייטונגס־קורס
„עקזאַמען“ פאַר פאַרבעז־סוחרים
דעריבער דאַרפען אַלע וואָס ווילען זיכערן זיך זייער עקזיסטענץ נישט צו פערשפּעטיגען און קומען ביז׳ן 25 סעפּטעמבער צו פערשרייבען זיך יעדען אָוונט אין פעראיין פון 7 ביז 10 אָוונט.
פאַרבעז־סוחרים־סעקציע
ביים קליינהענדלער פעראיין
פּלאַץ וואָלנאָשטשי 3.

צוליב דעם טראַגישען טויט פון
ב״ע יעקב
גליצענשטיין
דריקען מיר אויס דער שווער־געטראָפענער פאַמיליע ווי אויך זיין ברודער ישעי׳ אונזער טיפסטען בײַלייד. המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים!
Sz. Eksztajn i S-ka
Zielony Rynek 10.

אונזער טייערען חבר
לעאָן און פאַמיליע גליצענשטיין
צוליב׳ן טויט פון זייער פאָטער
יעקב ב״ע
נעמט אָן אונזער טיפסטען בײַלייד.
וו. מאַשקאָוויטש. ל. פישער און מ. אַפּמאַן

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייה׳ איז יאַסלעס
האָט זיך איבערצויגען אויף
Piotrkowska 56, tel. 129-77.

אָ אונענגעבטע נייעם יאַהר! — א גוטע בשורה צום נייעם יאָהר!
דאָס בעוואוסטע קינסטלערישע
פאָטאָגראַפיע־אַטעליער
„POLONJA“
31 גדאַנסקאַ 31
האָט בעקומען פון אויסלאַנד די נייעסטע מוסטערן וואונש־קאַרטען מיט אייגענע פאָטאָגראַפיעס.
ווער ס׳וויל האָבען וואונש־קאַרטען פערטיג אויסגעפיהרט מיט אַן אייגענער פאָטאָגראַפיע, דאַרף זיך שוין ווענדען אין דעם פאָטאָגראַפיע־אַטעליער
„פּאָלאָניאַ“ גדאַנסקאַ 31.

געדענקט, שטשעשליווי
ביי
אַ גרויסער אויסוואַהל פון אָריגינעלע ביליצער און טאָמאַשאָווער סחורות
אויף אַנציגער און פּאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראָנט II שטאָק.

א עונג יום־טוב
קאָנט איהר נאָר האָבען אין גוט־בעקאַנטען און שטרענג כשר׳ן
פּענסיאָנאַט
„NICEA“
KOLUMNA, Krakowska 3.
דער פּענסיאָנאַט געפינט זיך אין בעסטען, גרעסטען און שענסטען וואַלד פון קאָלומנאַ. פרישע און געשמאַקע שפּייזען. פּינקטליכע און זאָרגפעלטיגע בעדינונג.
אויף די יום־טובים וועט דאַווענען אַ ספּעצ. אַנגאַזשירטער חזן.
אויפ׳ן פערלאַנג ספּעצ. דיעטעטישע קיך.
צו זעהר מעסיגע פּרייזען!
אינפאָרמאַציעס אין לאָדז:
ביי ר׳ חיים ווערדיגער,
אַגרעראָוואַ 5, טעל. 215-24.
און אויפ׳ן אָרט אין קאָלומנאַ.
די געסט ווערען טראַנספּאָרטירט ביי דער באַהן

אויערען, נאָז און האַלז און לונגען־קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועס אָפּעראַציע א. אז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָרישעם פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט.
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען־ קאַבינעט
פאַר דורכלייכטונגען און אַלערלייפאָטאָגראַפיעס

Dr. I. Piechowicz
ספּעציאַליסט פאַר אַקושעריע און פרויען־קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
שרודמיעסקאַ 18, טעל. 107-79.
נעמט אָן פון 8—10 פריה און פון 3—7 אָוו.

Lekarz-Dentysta
N. KACZANOWSKI
נעהמט אָן אין אַמבולאַטאָריום פון דער געז. „לינת המשמרים“
פּילסודסקיעגאָ 21, טעל. 242-55
אין די שעה׳ן פון 9-11 פריה
און פון 5—9 אָוונט.

מביעים אנו בזה את רגשי השתתפותנו בצערו הגדול של חברנו הנעלה, חבר הועד של קופת גמילות חסדים שאצל בית הכנסת וילקה
ר׳ אברהם ישעיה דזיאלובסקי
במות עליו זוגתו החשובה
מרת אסתר ע״ה
המקום ינחם אותו ואת בניו הנכבדים בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
ועד קופת גמילות חסדים שאצל ביהכ״נ דווילקה

DR.
S. Kantor
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען (מענער־שוועכע)
90 פּיעטריקאָווער 90
טעל. 129-45
נעמט אָן פון 8—2 נאָכב. און פון 6—9 אָוו.

Dr. med.
A. Banasz
כירורג - אורָאָלאָג
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
Piotrkowska 121, tel. 139-88
נעראַט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

קאבאלערא'ס ווענדונג צום פעלקער-בונד

וועגן אפשאפען דעם איינפיהר-פערבאט פון געוועהר קיין שפאניען

גרויסע שלאכטען אויף אלע פראנטען

הענדיי, 8 (ספּ. טעל.)

פון מאַדריד מעלדעט מען, אַז דער נייער פּרעמיער קאַבאַלעראָ האָט בדעה צו פּראָטעסטירען אין זשענעווע געגען אָפּשטעלען די ליפערונג פון געוועהר קיין שפּאַניען. אין מאַדריד איז פערעפענטליכט געוואָרען אַן אַלגעמיינע מאָביליזאַציע.

הועסקא פערנומען דורכ'ן רעגירונגס-מיליטער

מאַדריד, 8 (ספּ. טעל.)

דער קריגס-מיניסטער האָט פערעפענטליכט פאָלגענדען קאָמוניקאַט:

אויפ'ן צפון-פראָנט פיהרט ווייטער אונזער מיליטער די אַקציע אין אַסטוריען.

אין דער פּראָווינץ לעאָן איז אַ שטאַרקע אָפּטיילונג פון די אויפשטענדיגע צוקלאַפּט געוואָרען דורך אונזער מיליטער, וועלכעס איז אַריין קיין גאָרדאָן, 26 קילאָמעטער פון לעאָן.

נעכטען אינדערפריה איז זוועדאָ באָמבאַרדירט געוואָרען דורך רעגירונגס-אַעראָפּלאַנען. אויפ'ן דרום-פראָנט רוקט זיך דאָס רעגירונגס-מיליטער פאָראויס און האָט פערנומען אַ רייהע סטראַטעגישע פונקטען, וואָס האָט דערפיהרט צו אַ בעדייטענדער קאָנסאָלידאַציע פון דער לאַגע פון רעגירונגס-מיליטער.

אויפ'ן אַראַגאָנישען פראָנט האָט דאָס רעגירונגס-מיליטער פערנומען אַ בעדייטענדען טייל פון דערשטאָט הועסקאָ. אינגיכען וועט פערנומען ווערען די גאַנצע שטאָט.

אויפ'ן פראָנט פון עסטראַמאַדורא געהט די אַקציע פאָראויס. אין טאַלעדאָ האָט דאָס רעגירונגס-מיליטער פערניכטעט די נעסטען פון די אויפשטענדיגע און אינגיכען וועט זייער ווידערשטאַנד ליקווידירט ווערען.

פערמשפט צום טויט צובונטעוועטע אפיצירען

מאַדריד, 8 (ספּ. טעל.)

דער פאָלקס-טריבונאַל, וועלכער געפינט זיך אויף דער קרייצער-שיף „אורוגוואי", האָט פערמשפט צום טויט דעם מאַיאָר פערנאַנדעז אונצע, די קאַפּיטאַנען דע־לאַ טאָרע לאָפּעז און דע לאַ גואַרדיאַ וואַלקאַרסע און אויך דעם פּאָרוטשניק סאַנט־יאַזשאָ ראַמעראָ. דער פּאָרוטשניק קאַסאַרא איז פערמשפט געוואָרען אויף אייביגע טורמע.

מעלדונגען פון די אויפשטענדיגע

פּאַריז, 8 (ספּ. טעל.)

אויפ'ן דרום-פראָנט פון מאַדריד קומען פאָר קאַמפען צווישען די אויפשטענדיגע און רעגירונגס-מיליטער.

הינטער סאַן־סעבאַסטיאַן האָבען די אויפשטענדיגע געזאָלט האָבען פערנומען היינט ביינאַכט דעם פּאָרט פּעסאַרעז. פאַר'ן עוואַקויאירען דעם פּאָרט האָט דאָס רעגירונגס־מיליטער אונטערגעצונדען די ציסטערנעס נאַפט און בענזין, וואָס געפינען זיך אין פּאָרט.

די אויפשטענדיגע מעלדען אויך, אַז דער גאַנצער אינזעל מאַיאָרקאַ געפינט זיך אין זייערע הענד.

פּאַריז, 8 (ספּ. טעל.)

די אויפשטענדיגע ראַדיאָ־סטאַציע אין בורגאָס מעלדעט, אַז נעכטען זענען אויפשטענדיגע פליה־עסקאַדרעס אריבערגעפלויגען איבער מאַדריד. די שטאָט איז נישט באָמבאַרדירט געוואָרען. די אַעראָפּלאַנען האָבען נאָר אַראָפּגעוואָרפען פלוג־בלעטער, אַז שוין אין די נאָהענטסטע טעג וועט זיך דאָס צובונטעוועטע מיליטער געפינען הינטער מאַדריד און האָבען אויפגעפאָדערט די איינוואוינער זיך אונטערצוגעבען, כדי אויסצומיידען אַ איבעריגע בלוט־פערגיסונג, ווייל די שטאָט וועט סיי־ווי־סיי נישט קענען זיך פערטיידיגען.

די ראַדיאָס־טאַציע אינפאָרמירט וועגען אַ רייהע ערפאָלגען פון די אויפשטענדיגע.

הענדיי, 8 (ספּ. טעל.)

דאָס אויפשטענדיגע מיליטער געפינט זיך אויף די פאָרשטעט פון סאַן־סעבאַסטיאַן. אין דער שטאָט קומען פאָר קאַמפען. 3 רעגירונגס־אַעראָפּלאַנען האָבען היינט באָמבאַרדירט אירון און פראַנאַראַביאַ. אַראָפּוואַרפענדיג 21 באָמבעס

פּאָרטוגאַל וויל נישט שיקען קיין דעלעגאַט

ליסאַבאָן, 8 (ספּ. טעל.)

דער בריטישער אַמבאַסאַדאָר האָט היינט ווידער בעוואויגען די פּאָרטוגאַלישע רעגירונג ארויסצושיקען קיין לאָנדאָן אַ דעלעגאַט אויף די בעראַטונגען פון קאָמיטעט וועגען דער פראַגע פון נישט איינמישען אין שפּאַניען.

רעגירונגס-אַעראָפּלאַנען האָבען נישט באָמבאַרדירט די אַמעריקאַנער שיף

וואַשינגטאָן, 8 (ספּ. טעל.)

די שפּאַנישע רעגירונג האָט מיטגעטיילט אָפיציעל דעם אַמעריקאַנער אַמבאַסאַדאָר, אַז זי איז נישט פעראַנטוואָרטליך פאַר'ן באָמבאַרדירען די אַמעריקאַנער טאָרפּעדאָ־שיף „קאַנע". דעם 30 אויגוסט, דעם דאָזיגען טאָג, וואו ס'איז פאָרגעקומען די באָמבאַרדירונג זענען נישט געווען קיין רעגירונגס-אַעראָפּלאַנען.

פראַנצויזישע ארבייטער פערלאַנגען קאַטעגאָריש

אָפּצושאַפען דעם פערבאָט אויף ארייַנפיהרען געוועהר קיין שפּאַניען

פּאַריז, 8 (ספּ. טעל.)

די מעטאַל־ארבייטער אין פּאַריזער קרייז, וועלכע האָבען נעכטען אָנגעהויבען אַ שטרייק אַלס צייכען פון פּראָטעסט געגען דער פראַנצויזישער פּאָליטיק פון נייטראַליטעט בנוגע שפּאַניען, און די רעזאָלוציעס, וועלכע זענען נעכטען אָנגענומען געוואָרען פאָדערן זיי אויף די רעגירונג אָפּצושטעלען די ביז־איצטיגע פּאָליטישע ליניע בנוגע דער מאַדרידער רעגירונג און ערטיילען די פולע אונטערשטיצונג. אין די רעזאָלוציעס ווערט בעטאָנט, אַז די פראַנצויזישע רעגירונג קען רעכענען אויף דער אונטערשטיצונג פון 300 טויזענד ארבייטער פון דער מעטאַל־אינדוסטריע, בתנאי, אַז ס'זאָל אָפּגעשאַפט ווערען דער פערבאָט ארויסצופיהרען געוועהר קיין שפּאַניען.

נעכטען נאָכמיטאָג האָט דער פּרעמיער בלום אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט'ן גענעראַל - סעקרעטאַר פון דער קאָמוניסטישער ארבייטס־פּאַרטיי טהאָרעס.

דער פּרעמיער האָט אָנגעוויזען אויף די ריכטליניען פון דער פראַנצויזישער פּאָליטיק און בעטאָנט אַז ער וועט פון דער שטעלונג פון די ארבייטער מוזען ארויסציהען די נויטיגע קאָנסעקווענצען. דער פּרעמיער וויל צונויפרופען אַן אויסערגעוועהנליכע זיצונג פון פּאַרלאַמענט. ער מעגליך צו מאַכען זיך ארויסצוזאָגען אין דער פּאָליטיק פון דער איצטיגער פראַנצויזישער רעגירונג.

* * *

פּאַריז, 8 (ספּ. טעל.)

די ארבייטער פון „מישעלין" - פאַבריקען אין קלערמאָן פערבאַנד האָבען פערשטרייקט און אָקופּירט די פאַבריקען. ס'איז געקומען צו אינצידענטען די רעגירונג האָט פעראָרדענט צו עוואַקויאירען די ארבייטער פון דער פאַבריק.

פונאַנדערגעלאָזען אַלע באָיובקעס אין רומעניען

בוקאַרעשט, 8 (ספּ. טעל.)

די בעמיהונגען פון פּרעמיער טאַטאַרעסקו אין דער ריכטונג פון פעריכער'ן די אינערליכע רוה דורך פונאַנדערלאָזען אַלע באָיובקעס סיי רעכטע און סיי לינקע האָבען געהאַט ערפאָלג.

די נאַציאָנאַל - פּאַרטיי האָט אַליין אָנגענומען אַ בעשלוס פונאַנדערצולאָזען די פּויערישע באָיובקעס מיט'ן מאָמענט ווען דאָס וועלען טון די רעכטע אָרגאַניזאַציעס.

די אָנפיהרער פון די רעכטע קאָדרען האָבען ערקלערט, אַז זייער ריכטונג האָט נישט בדעה צו פיהרען קיין פּראָוואָקאַציע - פּאָליטיק און וועט אויך פונאַנדערלאָזען די באָיובקעס. שטיצענדיג זיך אויף די דאָזיגע ערקלערונגען, איז די רעגירונג היינט צוגעטרעטען פונאַנדערצולאָזען די אייזערנע גוואַרדיע.

געוו. יודישע לעגיאָניסטען לעגען פאָר

צו העלפען דער ענגלישער רעגירונג ביים איינשטעלען די אונרוהען אין א"י

ירושלים, 8 (יט"א טעלעגראַפיש)

די געוועזענע יודישע לעגיאָנערען האָבען היינט פערעפענטליכט אַן ערקלערונג, אַז דער ארץ־ישראל־מאַנדאַט מוז אָפּגעהיט ווערען אין דער פולסטער מאָס. זיי לעגען פאָר זייער דינסט ביים איינשטילען די אונרוהען. און ערקלערען, אַז די עליה טאָר בשום אופן נישט אָפּגעשטעלט ווערען.

צוצאָהלען צו דער אינוועסטיציע-הלואה

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש)

דעם 5 סעפּטעמבער האָט זיך געענדיגט דער טערמין פון בעצאָהלען די פּרעמירטע אינוועסטיציע־הלואה. פאַר די, וועלכע האָבען נאָך נישט צוגעצאָהלט דעם גאַנצען בעטראַג איז דער טערמין פערלענגערט געוואָרען ביז'ן 5 נאָוועמבער.

ווער ס'וועט נישט האָבען צוגעצאָהלט די פולע סומע ביז'ן דערמאָנטען טערמין וועט דאָס איינגעצאָהלטע געלט פערפאַלען ווערען.

1 מיליאָן 600 טויזענד זעלנער

וועט צעהלען די סאָוויעטישע ארמעע

מאָסקוואַ, 8 (ספּ. טעל.)

די טעג האָט זיך אָנגעהויבען דער פּאָבאָר צו דער סאָוויעטישער אַרמעע פון יאָהרגאַנג 1914 און אַ האַלבען יאָהרגאַנג 1915.

אין די פאַך־קרייזען שטעלט מען פעסט, אַז די צאָהל היי־יאָהריגע רעקרוטען וועט דערגרייכען 900 טויזענד, וואָס וועט פערגרעסערן די רויטע אַרמעע ביז 1,600,000 זעלנער.

ארעסטירט 3 יודישע שרייבער

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש)

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער טעטיגקייט אין דער ליגע פאַר מענשען־רעכט, זענען היינט ביי־נאַכט ארעסטירט געוואָרען 3 יודישע זשורנאַליסטען: יצחק דויטשער, אהרן וואהל און דער ליטע־ראַט אַלעקסאַנדער כוואַט־וואַט.

ראַדיאָ - פּראָגראַם

מיטוואָך, דעם 9-טען סעפּטעמבער

6.33 גימנאַסטיק, 6.50 מוזיק (פּליטען), 7.20 ידיעות, 7.40 מוזיק (פּליטען), 8 אודיציע פאַר שולען, 11 קאָנצערט פון פּליטען, 11.30 אודיציע פאַר קינדער, 11.57 צייט-סיגנאַל, 12.03 מוזיק פון פּליטען, 12.13 ידיעות, 12.23 שטרוים מוזיק (פּליטען), 1.10 הויז־ווירטשאַפט, 3.27 לאַדזשער בערזע, 3.30 ווירטשאַפטליכע ידיעות, 3.45 אודיציע פאַר קינדער, 4.15 קאָנצערט, 5.10 בעקאַנטע סימפאָניעס (פּליטען), 5.30 אַנעקדאָטען פון בעטהאָווענ'ס לעבען, 6 מוזיק (פּליטען), 6.15 מוזיק (פּליטען), 6.35 רעקלאַמע-קאָנצערט, 6.50 אַקטועלער שמועס, 7 קאָנצערט, 8.30 אַ רייזע אויף דער פּראָווינץ, 8.45 אָוונט-ידיעות, 8.55 אַקטועלער שמועס, 9 שאָפּין-קאָנצערט, 9.30 קאַמעראַל - קאָנצערט פון פּויזען, 10.10 ספּאָרט-ידיעות, 10.25 מוזיק, 10.45 טאַנץ-מוזיק פון וואַרשאַ.

Dr. med. Trepman

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט-קראַנקהייטען,

בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע.

זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 234-12

נעמט אָן פון 8–11 נאָכמ. און פון 6–8 אָוונט

Dr. med.

HALTRECHT

ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט-, געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע

האָט זיך איבערגעצויגען און נעמט אָן

פּיעטריקאָווער 161 טעל. 245-21

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצאַ-פּרייזען

פון 11 פריה ביז 3 בייטאָג און פון 7 ביז 9 אָוונט

זונטאָג פון 1—8 בייטאָג.

פאַר פרויען אַ בעזונדער ווארטע־זאַל

אונזער וואָרט

ערקלערונג פון קאָלאָניען-אַמט

לאַנג און מיט גרויס שפּאַנונג האָט מען געוואַרט אויף דעם רעזולטאַט פון דער זיצונג פון ענגלישען מיניסטאָרען־ראַט, וועלכע איז פאָרגעקומען פערגאַנגענעם מיטוואָך. אַלע האָבען געוואוסט, אַז אויף דער דערמאָנטער זיצונג פון מיניסטאָרען־ראַט האָט מען גערעדט וועגען דער ארץ־ישראל־פראַגע. דער אָפיציעלער קאָמוניקאַט און דער קאָלאָניאַל־אַמט האָבען אָבער דערוויילע געשוויגען.

ענדליך איז געקומען די ערקלערונג פון קאָלאָניאַל־מיניסטעריום. אין דער ערקלערונג איז קיין שום נייעס נישט פערהאַן. זי דעקט זיך פולשטענדיג מיט די ערקלערונגען, וואָס דער קאָלאָניען־מיניסטער ארמסבי־גאָר האָט בשעתו אָפּגעגעבען אין פּאַרלאַמענט. ער האָט אויך דעמאָלט ערקלערט, אַז די ענגלישע רעגירונג וועט זיך נישט דערשרעקען פאַר'ן אַראַבישען טעראָר, אַז ס'וועלען אָנגענומען ווערען שטרענגערע מיטלען, בנוגע די שטרייקענדע און טעראָריסטען, און אַז די קעניגליכע קאָמיסיע וועט נישט פריהער ארויספאָהרען, ביז אין לאַנד וועט נישט איינגעשטעלט ווערען די אָרדנונג און רוה.

זייט דעמאָלט איז שוין אַוועק אַ לאַנגע צייט. קיין שטרענגערע מיטלען זענען נישט אָנגענומען געוואָרען, הגם דער אַראַבישער טעראָר האָט זיך כסדר פערשטאַרקט: מיטן' וויסען פון דער רעגירונג זענען פאָרגעקומען די אונטערהאַנדלונגען מיט נורי־פּאַשאַ און ס'איז געשאַפען געוואָרען אַ שטימונג געגען ישוב און די געפאַהר פאַר אָפּשטעלען די עליה.

געוויס נעגירען מיר נישט די וויכטיגקייט פון דער איצטיגער רעגירונג. געוויס האָט דאָס אַ גרויסע בעדייטונג נאָך די אַלע קלאַנגען און פאַקטען, וועלכע זענען לעצטענס געשעהען איז צוזאַמענהאַנג מיט די אונטערהאַנדלונגען פון נורי־פּאַשאַ. ס'איז נאָר אַ פראַגע, צי וועט דאָס זיין ווייטער נאָר אַן ערקלערונג, ווי די דעמאָלסדיגע, אָדער האָט די ענגלישע רעגירונג ענדליך בעשלאָסען אַ סוף צו מאַכען צו דעם ווילדען טעראָר, זיך אַליין נישט קאָמפּראָמיטירען און ווילען נישט ברענגען צו ווייטערדיגע קרבנות. אָדער ס'איז ווידער נאָר אַ מאַנעוור פון דער „ענגלישער פּאָליטיק", כדי צו דערפיהרען צו נייע אונטערהאַנדלונגען מיט די אַראַבער. דאָס ענגלישע קאָלאָניען־מיניסטעריום האָט אויך קיין איין וואָרט נישט דערמאָהנט דעם וויכטיגסטען ענין, וואָס אינטערעסירט אַזוי בלוטיג די יודישע אינטערעסען — די פראַגע וועגען דער עליה. ס'וואָלט געווען כדאי צו וויסען עפּיס וועגען דעם, ווייל צוזאַמען מיט'ן בעשלוס צו פערעפענטליכען די ערקלערונג פון קאָלאָניען־מיניסטעריום, איז זיכער אָנגענומען געוואָרען אַ בעשלוס וועגען דער עליה.

ה.

טאָג - טעגליך

ערפאָלגרייכע אקציע

הגם אָפיציעל איז גאָר גאָרנישט בעקאַנט וועגען די קאָנקרעטע רעזולטאַטען פון גען. רידז־שמיגלי'ס רייזע קיין פראַנקרייך, קען מען אָבער אויפ'ן יסוד פון דער אויסלענדישער פּרעסע זיך מאַכען אַ קלאָר בילד וועגען דעם, וואָס ס'איז אַדורכגעפיהרט געוואָרען אין פּאַריז אין די פּויליש־פראַנצויזישע בעציהונגען. ס'איז זיכער, אַז די צייטונגען זענען גוט אינפאָרמירט. אַלע צייטונגען זענען איינשטימיג דערין, אַז די רעזולטאַטען זענען אויסגעצייכענטע. דאָס זעלבע האָט אויך ערקלערט דער אויסערן־מיניסטער דעלבאָס אויף אַ זיצונג פון מיניסטאָרען־ראַט. ס'איז זיכער, אַז דער וויזיט האָט אריבערגעטרעטען די ענגע מיליטערישע ראַהמען און האָט ארומגענומען אויך פּאָליטישע און ווירטשאַפטליכע געביטען.

אויף אַלע 3 געביטען האָט מען אויפגעטון זעהר וויכטיגע זאַכען. אין דער מיליטערישער היג־זיכט איז מען געקומען צו אַ הסכם וועגען דער צוזאַמענאַרבייט פון ביידע גענעראַל־שטאַבען, וועלכע וועלען נישט האָבען אין דער צוקונפט קיין סודות איינער פאַר'ן אַנדערן. ס'איז אויך פעסטגעשטעלט געוואָרען די צוזאַמענאַרבייט פון ביידע אַרמעען אויפ'ן פאַל פון אַ געפאַהר.

אויפ'ן פּאָליטישען געביט איז געקומען צו אַ הסכם וועגען דער פּאָליטישער ליניע פון ביידע מלוכות אויפ'ן יסוד פון אָנערקענען דעם פּויליש־פראַנצויזישען בונד אַלס יסוד פאַר דער דאָזיגער פּאָליטיק. אין דער דאָזיגער ריכטונג האַלט אַ טייל פון דער פּרעסע, אַז צוליב דעם וועט דער סאָוויעטיש - פראַנצויזישער פּאַקט אָפּגעשוואַכט ווערען. אַן אַנדער טייל פון דער פּרעסע האַלט ווידער, אַז צוליב דעם, וועט די פּויליש־סאָוויעטישע אַרבייט מוזען ווערען ענגער. וואָס שייך טשעכאָסלאָוואַקיי איז דער ענין אינגאַנצען נישט בעריהרט געוואָרען.

אויפ'ן ווירטשאַפטליכען געביט ווערט פאָרגעזעהען פראַנצויזישע הילף אויסצובויען די אַרמעע אין דער פאָרם פון קרעדיטען, וועלכע וועלען טיילווייז זיין בעשטימט איינצוקויפען רויה־שטאָפען אין סאָוויעט - רוסלאַנד און קריגס - מאַטעריאַלען אין פראַנקרייך. טיילווייז וועלען די קרעדיטען זיין אין מזומן צו פרייער דיספּאָזיציע פון דער פּוילישער רעגירונג. גלייכצייטיג וועלען ליקווידירט ווערען געוויסע אינצידענטען פון דער פערגאַנגענהייט.

דאָס זענען באמת וויכטיגע אויפטוען, וועלכע וועלען בעגריסט ווערען אין פּוילען.

ד.

רעזולטאט פון די פאריזער געשפרעכען

פוילישע פרעסע וועגען גען. רידז־שמיגלי'ס וויזיט אין פראנקרייך

ארומרעדענדיג דעם וויזיט פון גענעראל אינ־ספעקטאר פון דער ארמעע גענעראל רידז-שמיג־לי אין פאריז שרייבט דער נעכטיגער „טשאס" צווישען אנדערעם פאלגענדעס:

דער וויזיט פון גענעראל - אינספעקטאר אין פראנקרייך איז געקרוינט געווארען מיט דער אונטערצייכנונג די פערשטענדיגונגען, וואס שטעלט פעסט די פארם און בעדינגונגען פון דער טעכנישער און פינאנציעלער צוזאמענאר־בייט, וואס האט דעם ציל אויפצולעבען דעם פויליש - פראנצויזישען בונד. דאס איז נאטירליך אנ'ענד רעזולטאט, פאר וועלכען עס איז זיכער פארגעקומען א רייה אויפקלערונגס - רעפערא־טען וועגען די געגענזייטיגע בעציהונגען פון ביידע בעפריינדעטע צדדים. אז די געשפרעכען האבען געגעבען אזא גינסטיגען רעזולטאט איז צו פערדאנקען א רייה סיבות. קודם כל האט אויף דעם געהאט א השפעה די אבסאלוטע אויפ־ריכטיגקייט, אין וועלכע די געשפרעכען זענען געפיהרט געווארן. אער גענעראל-אינספעקטאר פון דער ארמעע האט בעוויזען צו געווינען בעת זיין וויזיט אין פראנקרייך, די אלגעמיינע סימפא־טיע און צוטרוי. די פראנצויזישע מלוכה-מענער, וועלכע זענען געקומען מיט אים אין בעריהרונג, האבען זיך דערקענט אויף זיין אויפריכטיגקייט, אבער גלייכצייטיג אויך ענטשידענקייט. דער פערזענליכער אויטאריטעט פון הויפט אנפיה־רער, וועלכער האט זיך בעטייליגט דירעקט אין אלע געשפרעכען האט אהן שום ספק געהאט א ווירקונג אויף דער אויסגאנג פון די געשפרע־כען.

צו דעם פאריזער ערפאלג האבען אויך גורם געווען נאך אנדערע מאמענטען פון ברייטערען כאראקטער. אין פראנקרייך פערפעסטיגט זיך נעמליך אלס מעהר די איבערצייגונג, אז פוי־לען פערנעהמט אויף מזרח - אייראפא א שליסעל פאזיציע, אז א חוץ דעם ענטהאלטען נישט איה־רע בעמיהונגען צו שאפען און אויפצוהאלטען די נארמאלע בעציהונגען מיט איהרע שכנים, קיין שום געהיימע געדאנקען אדער פלענער. צו שאפען די גינסטיגע אטמאספער האט נאך צו־געהאלפען די אפגעשוואכטע האפנונג, וועלכע מען האט נאך ביז מיט א קורצער צייט צוריק געהאט אין פראנקרייך אויף דעם פראנצויזיש-סאוויעטישען בונד. דער פראנצויזישער שטאב בעציהט זיך אלס קריטישער אויף דעם ווערט פון דער עוועגטועלער מיליטערישער הילף פון די סאוויעטען.

צום סוף מאכט די צייטונג פאלגענדען סך־הכל פון וויזיט:

„דער פויליש - פראנצויזישער בונד איז אויפ־געלעבט געווארען — דאס איז בכלל דער רע־זולטאט פון פאריזער וויזיט. דער געגענזייטי־גער אונצוטרוי איז בעזייטיגט געווארען, די בע־דינגונגען און פארמען פון דער פראקטישער צו־זאמענארבייט זענען פעסטגעשטעלט געווארען. דער רעזולטאט איז א שעהנער. ער האט א וויכ־טיגע בעדייטונג קודם כל פאר ביידע פעראינ־טערעסירטע צדדים, ער דארף אבער אויך הא־בען א זעהר גינסטיגע ווירקונג אויף דער אל־געמיינער לאגע אין אייראפא".

דער „אי. ק. צ." שרייבט וועגען די פאריזער געשפרעכען פון גענעראל - אינספעקטאר רידז-שמיגלי צוו. אנד. אז „דער גענעראל רידז-שמיג־לי האט אין איינע פון זיינע רעדעס ערקלערט, אז דאס מיליטער און די ארגאניזאציעס פון מי־ליטערישען כאראקטער דארפען נישט פאלי־טיקירען. ווען מען וועט דארפען פערנעהמען זיך מיט פאליטיק, וועט ער דאס אליין מאכען. דאס איז געווען גלייך ווי נעהמען אויף זיך די לאסט פון פעראנטווארטליכקייט אויך פון דעם אפשניט פון פוילישען לעבען, וואס עס שטעלט מיט זיך פאר די קריסטאליזאציע פון די פאר־מען פון דער פוילישע ארגאניזאציע פון אונזער געזעלשאפט".

און דא מוז אויפמערקזאם געמאכט ווערען אויף א געוויסען פרט וואס ווערט נישט ווי געהעריג אפגעשאצט. און נעמליך נאכן טויט פון מארשאל פילסודסקי איז דער פאליטישער קאמף אין פוילען און די צוזאמענשטויסען צווי־שען די בעזונדערע גרופען געפיהרט געווארען אונטער אינערליך פאליטישע לאזונגען. עס זע־נען געפאלען לאזונגען פון קאמף פאר דער מאכט, וועגען ענדערען דעם רעזשים, וועגען צוריקקעהר צו די אלטע פארמען, עווענטועל וועגען נייע ראדיקאלע סטרוקטורעלע ענדערונ־גען. מען האט געהאט דעם איינדרוק, אז מען האט אין פוילען פערגעסען וועגען דער געאגרא־פישער לאגע, אין וועלכען מיר געפינען זיך און וועגען די סכנות, וואס דראהען אונז פון דרויסען.

ביי אזא זאכלאגע האט גענומען א ווארט גע־נעראל רידז-שמיגלי, ווארפענדיג די לאזונג פון לאנד פערטיידיגונג אלס דער הויפט - געבאט צו דער קאנסאלידירונג פון דער געזעלשאפט. דער הויפט-אנפיהרער האט דערמאהנט דעם פאלק, אז פוילען וואס איז אריינגעשטויסען צווישען צוויי גרויסע מלוכות, וועלכע האבען אפילו מיט ברוטאלע מיטלען געמאכט א סוף צו די אינער־ליכע מיינונגס פערשידענהייטען, קען זיך נישט ערלויבען אויף שוואכקייט, אויף אינערליכע קאמפען, אויף אונטערשטרייכען און פערטיפען מיינונגס-פערשידענהייטען.

„אויב מען קוקט פון דעם שטאנדפונקט אויף אונזערע אינערליכע לאגע, איז קלאר. אז אלע־מענס אויגען זענען געווענדעט אויף דעם צוריק קעהרענדען פון אויסלאנד פיהרער.

זיין געוואלדיגער מאראלישער אויטאריטעט, איז א פעסטער פונקט, וואס איז פאראויס בע־שטימט, אז עס זאל ארום איהם קומען צו א קריסטאליזירונג פון געדאנק, האנדלונג און פאט־ריאטישע שטרעבונג פון דער אלגעמיינשאפט. די אין פוילען עקזיסטירענדע רעזשים - ראהמען מאכען מעגליך, אז ס'זאל זיך ארום דעם פיהרער שאפען אזא שטארקער פאליטישער און מא־ראלישער דיספאזיציע צענטער. וואס זאל ער־לויבען צו ערפילען די פליכטען, וואס די גע־שיכטע און איהר לאגיק לעגען ארויף אויף דעם איצטיגען פוילישען דור".

ווי מען זעהט, בעמיהט זיך דער „אי. ק. צ." דעם גאנצען שווערפונקט פון גענעראל רידז-שמיגלים וויזיט אין פראנקרייך ארויפצולעגען אויף די אינערליכע ענינים, אפפטרנ'דיג די אויסערליכע פאליטישע בעדייטונג פון דעם ווי־זיט מיט דער קאלטער פעסטשטעלונג, אז „אין פראנקרייך האט מען פערשטאנען. וועלכער עס איז דער אמת'ער זין פון דער פוילישער פאלי־טיק, וואס שטרעבט צו גלייכגעוויכט, שלום אין אייראפא און רוה אויף איהרע גרעניצען, סיי אויף די מזרח'דיגע, ווי אויך אויף די מערב'־דיגע".

אין „ראבאטניק" שרייבט ניעדזיאלקאווסקי וועגען רעזולטאט פון די פאריזער געשפרעכען:

„מיר זאגען אין דער טיפסטער איבערצייגונג, אז גענעראל רידז-שמיגלי האט אין משך פון א פאר טאג אפגעטון זעהר א סך און זעהר פאזיטיווע ארבייט". און ציטירענדיג ווייטער די מיינונג פון דער פראנצויזישער „טאן" וועגען רעזולטאט פון גענעראל רידז-שמיגלים ווי־זיט אין פראנקרייך, מאכט ער פאלגענדען אויס־פיהר.

פון אנ'אנדער שטאנדפונקט קומט דא אין בעטראכט איין פראבלעם פון דעצידירענדער וויכטיגקייט:

1) די פאליטיק פון אונזער ווערשבאווא גאס (אויסערן - מיניסטעריום) האבען מיר געהאל־טען — זייט דעם טויט פון מארשאל פילסודסקי — פאר א פאליטיק פון ריקצוג לגבי דעם „דריטען רייך". — א ריקציג, וואס האט אפטמאל געמאכט דעם איינדרוק אז די ווערשבאווא־גאס פאלט ווידער אראפ, נאר אין אנ'אנדערע ריכטונג צו דער ראלע פון „קליענט".

2) מיר האבען אפגעווארפען — פונקט אזוי — יעדע קאנצעפציע צו מאכען פון פוילען א „קליענט", פון וועלכער עס איז אנדערע מלוכה.

3) מיר האבען פאר פוילען געוואלט א שטע־לונג פון זעלבסטשטענדיגען פאקטאר אין דעם קאמפלעקס פון די אויסערגעוועהנליך פערוויקעלטע איצטיגע אינטערנאציאנאלע בעציהונ־גען. גענעראל רידז-שמיגלי האט טאקע דאס, ווי אונז שיינט, געטון.

און דאס שטעלען מיר פעסט מיט א ריין גע־וויסען דווקא מיר, אלס מענשן פון פרינציפיעלער אפאזיציע בנוגע דעם סיסטעם פון רעגירען, און דעריבער קען מען אונז דוכט זיך, נישט חושד זיין אין שרייבען בעשטעלטע לויב-רעדעס".

—*×*—

העלדישער קאמף פון שפאנישען פאלק

(א בריף פון אונזער מאדרידער קארעספאנדענט)

(9.1.0)

די רעגירונג פיהלט אלזא נישט קיין מאנגעל אין מענשען. עס פעהלט איהר טאר געוועהר און אמו־ניציע. ווען זי וואלט געהאט געוועהר און א גענוי־גענדער מאס, וואלט דער אויפשטאנד אומגעדריקט געווארען אין די ערשטע צוויי וואכען. אין דעריבער האט די שטעלונג פון פראנקרייך, וועלכע האט די ערשטע איינגעפיהרט פיר דעם פערבאט ארויס־צופיהרען געוועהר, ארויסגערופען אזא אויפרעגונג אין שפאניען. „ווי אזוי איז דאס מעגליך — האט געשריגען די גאנצע פרעסע — אז דער לעגאלער רעגירונג ווילען נישט פערקויפען קיין געוועהר, בעת ווען די אויפשטענדיגע בעקומען מאשינען געוועה־רען, אעראפלאנען און אפילו טאנקס, וויפיל זיי ווילען נאר?"

עס איז א פאקט, אז די אקציע פון רעגירונגס־מיליטער איז געוואלדיג בעשווערט צוליב מאנגעל אין געוועהר, און אמוניציע. למשל אוועדא איז שוין זייט איניגע וואכען בעלאגערט דורך די בערג־ארבייטער פון אסטוריען, וועלכע קענען אבער נישט פערנעהמען די שטאט. דאס מיליטער פון די אויפ־שטענדיגע אונטער דער אנפיהרונג פון פאלקאווניק ארענדא האבען זיך פערפעסטיגט אין דער דאזיגער שטאט, האפענדיג צו דער דיספאזיציע די מאדערנ־סטע מאשינען - געוועהרען און זעהר א סך אמו־ניציע. די בערג־ארבייטער אבער נאר א קליינע צאהל ביקסען פון אלטען טיפ, וואס דארפען זיך שוין נאר געפינען אין די מוזעאומס. נישט קוקענדיג אבער דערהויף, פריהער אדער שפעטער, וועלען זיי פער־נעהמען אוויעדא, און דאן וועלען זיך די בערג־ארבייטער פון אסטוריען דערמאהנען זייער תליכים די בלוטיגע שחיטה פון 1934.

אויף און איינציגע ערטער האלטען די אויפשטענ־דיגע אפ נצחונות און גייען פארווערטס, בעדייט האט נאך נישט, אז זיי הערשען איבער דער שטאט, ווייל די בעפעלקערונג איז פיינדליך געשטימט גע־גען די פאשיסטען און ווארט נאר אויף א געלעגנ־הייט, בכדי אקטיוו ארויסצוטרעטען קעגען זיי. למשל אין סעווילא שוין נאכדעם ווי די שטאט איז געווען פארנומען דורך די אויפשטענדיגע, האט זיך דער ארבייטער - קווארטאל נאר העלדיש פארטיידיגט א גאנצע וואך. גאנצע 7 טאג האבען שטארקע אפ־טיילונגען פון פרעמדען - לעגיאן באמבארדירט פון הארמאטען און געשטורעמט דיזע ארבייטער קווארט־אל ביז זיי האבען ענדליך געבראכען דעם העלדישן ווידערשטאנד פון די ארבייטער. כמעט דער גאנצער שטאט - טייל איז איין ־ אינע און דאס רוב פער־טיידיגער איז געפאלען אין שלאכט.

עס מעלדען זיך אויך אלס פרייוויליגע אין רע־גירונגס מיליטער א סך אויסלענדער. אויף חנם פראנט קעמפען אפט אפטיילונגען, וואס בילדען א אמת'ן „אינטערנאציאנאל". עס קעמפען אלזא פראנצויזען, דייטשען. איטאליענער, בעלגיער, ווי אויך א שפאר ביסעל יודען, הויפטזעכליך פון פוי־לען און דייטשלאנד. די דאזיגע יודען האבען זיך פריהער פערנומען מיט „פערלען", גאסען־פערקויף פון קראוואטען, וואס איז אין שפאניען זעהר פא־פולער. ווי אויך מיט אנדערע עהנליכע „פראנ־זישעס". איצט קעמפען זיי צוזאמען מיט שפאנישען פאלק" פאר פרייהייט, ווייל זיי ווייסען, אז עס ערווארט זיי נישט קיין שום גוטס, ווען עס זאל זיגען די פאשיסטען, וועלכע שעפען זייער גאנצע חכמה און וועלט־אנשויאונג פון בערלין....

און צום סוף וועגען נאך א זאך. וועגען „פרנסה" מיט דעם איז איצט זעהר שלעכט. וואס אנ'אמת אין די שטעט געהט דאס לעבען מעהר ווייניגער נארמאל. אבער ווי קען זיין גוט, ווען די בענק און אויך פרי־וואטע פירמען האבען אפגעשטעלט די אויסצאהלונ־גען. דער פעזעט פאלט. די האנדעלס־בעציהונגען מיט אויסלאנד זענען איבערגעריסען, און איבעראל הערשט קריגס - צושטאנד. איבעריגענס ווער טראכט איצט וועגען „פרנסה" אין אזעלכע טעג. ווען איבער די קעפ קען זיך יעדע מינוט בעווייזען א עסקאדריל עראפלאנען, וואס פערלירט אויפן וועג באמבעס, ווען מען פרענגט אהן אויפהער פערוואונדעטע אין די שפיטעלער און די גאסען זענען איבערפולט מיט אפגעריסענע, אויסגעדארטע פליטים פון די פראנט־געגענדען?

דאס שעהנע ראמאנטישע שפאניען, באזונגען דורך פאעטען און ליטעראטען מאכט איצט דעם איינדרוק פון א שרעקליכען גיהנום. אין וועלכען עס ליידט שרעקליך און בלוטיגט דאס העלדישע, שפאנישע פאלק.

ב. פראנק

דאס א"י־פראבלעם אין די ענגלישע עפענטליכע מיינונג

אין דער נעכטיגער „גאזעטא פאלסקא" איז פער־עפענטליכט א בריף פון דעם לאנדאנער קארעספאנ־דענט פון דער צייטונג פלאריאן סאקאלאוו וועגען די ארץ־ישראל געשעהענישען. ארומרעדענדיג די גאנצע לאגע ביז צו דער שאפונג פון דער קעניגלי־כער קאמיסיע מאכט סאקאלאוו פאלגענדע אויס־פיהרונג:

די בריטישע רעגירונג, פארלאמענט און די דיר־זיגע מעהרהייט פון דער ענגלישער עפענטליכער מיי־נונג שטעהען אונערשיטערט אויפן שטאנדפונקט פון דער באלפור - דעקלאראציע, וועלכע איז א אינ־טעגראלער טייל פון מאנדאט. די דאזיגע דעקלא־ראציע האבען אקצעפטירט אויך אנדערע מלוכות, וואס געהערען צו דער ליגע, ווי אויך די פעראייניג־טע שטאטען. עס איז צו איהר צוגעטרעטען אויך פוילען, וועלכע איז בעזונדערס פעראינטערעסירט אין ערפאלג פון דעם אזוי גינסטיג זיך ענטוויקעל־דיגען עקספערימענט פון דער אויפבויאונג פון דער אלטער יודישער היים אין לאנד פון ישראל. אין דער שווערער פינאנצישער ארבייט וועלכע האט פער־וואנדעלט פאלעסטינא פון א פערוואהרלאזטער טער־קישער פראווינץ אין א לאנד, וואס בליהט מיט א נייער קולטור און וואוילשטאנד, האבען די פוילישע יודען געשפילט אנ'ערשטקלאסיגע ראלע. די גאנצע וועלט האט זיך מיט דער גרעסטער סימפאטיע בע־צויגען צו דער אנשטרענגונג. וואס איז בעהויפט מיט אויפריכטיגען אידעאליזם פון דעם צושפרייטען און פערפאלגטען פאלק, וועלכעס האט אין משך פון כמעט צוויי טויזענד יאהריגער מארטירער געשיכ־טע, נעטרוימט וועגען צוריקקעהרען אין לאנד פון זייערע אבות. די אראבער פערריפען זיך אויף זייער היינטיגער מעהרהייט. פערזיכערנדיג, אז די יודישע ארגומענטען זיינען „פארהיסטארישע" און אז מיט דיזעלבע רעכט וואלטען זיי געקענט פאדערן, אז מען זאל זיי צוריקגעבען שפאניען. און די איטאל־יענער — די יורשים פון די רוימער. אז מען זאל זיי צוריקגעבען — ענגלאנד. ס'פערשטעהט זיך, אז דאס איז א פאראדאקס. לעבעדיגע מענשליכע אי־דעאלען זענען נישט בעגרעניצט נישט אין צייט און ווערען נישט פערעלטערט. דער גרויסער ציוויליזא־טארישער אויפטו פון ציוניזם אין פאלעסטינא, איז דער בעסטער בעווייז פון זייער לעבהאפטיגקייט. א חוץ דעם איז די באלפור־דעקלאראציע א עהרען־זאך פאר ענגלאנד, וועלכע האט א דאנק איהר געווי־נען בעת דער מלחמה די סימפאטיעס פון די יודען אויף דער גאנצער וועלט. זי פערפליכטעט אויך נישט ווייניגער אנדערע מלוכות וועלכע האבען די דעקל־לאראציע אנערקענט. אין דעם גייסט זאגען זיך ארויס די בעדייטענדסטע פיהרער פון דער היגער עפענטליכער מיינונג. אין דער הינזיכט איז נישט פערהאן קיין אונטערשיד צווישען טשערטשילן און עמיר. די פיהרער פון די „דייהארדס" (יונגע קאנ־סערוואטיווען) און סער אי. סטען טשעמבערלען, לאיד דזשארדזש אדער דעם פיהרער פון דער ליבור פאר־טיי אטלי. אויב עס איז פערהאן א מיינונגס - פער־שידענהייט געהט עס נישט אין פרינציפ, נאר אין אופן ווי אזוי איהם צו פערווירקליכען. הויפטזעכ־ליך וועגען טעמפא פון דער יודישער אימיגראציע קיין פאלעסטינע. אבער אלע ענגלישע רעגירונגען זענען ארויסגעגאנגען פון שטאנדפונקט, אז דער איינציגער בעגרענצונגס - בעדינג וואלט געקענט זיין נאר די פראגע פון אויפנאהמס - פעהיגקייט פון ארבייטס-מארק און נישט די פאטענציעס פון די צוויי צווישען זיך ריוואליזירענדע אראבישע פא־מיליעס אויפן מאנאפאל אויף פאלעסטינא. חנם אראבישער ארבייטער אין לאנד־ארבייטער האבען נישט נאר נישט געליטען פון דער יודישער אימיגרא־ציע, נאר להיפוך, זיי האבען זיך געהויבען זייערע פערדינסטען און לעבענס־ניוא. פון וואוילשטאנד פון דער „פראספעריטי" אין דאזיגען קליינעם לאנד, וואס ווייסט נישט פון קיין ארבייטסלאזיגקייט, הא־בען גענאסען אלע איינוואוינער. מען מוז נאך צו־געבען, אז נעבען דער יודישער אימיגראציע, איז אין די לעצטע יאהרען אויך פארגעקומען א בסדר־דיגע אראבישער צופלוס פון די שכנישע אראבישע לענדער.

אינאפהענגיג פון דער ענגלישער פליכט, אלס מאנדאט־מלוכה, זענען נאך אין פאלעסטינא אנגא־זשירט בעדייטענדע ענגלישע אינטערעסען פון סטרא־טעגישען כאראקטער און עס איז צווייפעלהאפט, צי ענגלאנד וואלט פריוויליג געוואלט ארויסלאזען דאס לאנד פון איהרע הענד. די באלפור - דעקלאראציע האט נישט טאר א סענטימענטאל - פראפאגאנדי־ווערט. ווער ווייסט ווי אזוי עס וועלען אין דער צוקונפט זיך געשטאלטען די בעציהונגען מיט חנם אונאפהענגיגען עגיפטען און די אראבישע מלחמות און צו ענוגען די נאראנטיעס, וואס ענגלאנד הא־בעקומען דורך דעם ענגליש - עגיפטישען טראקטאט צום סוף פון סועץ-קאנאל? די מיליטערישע אקו־פאציע פון פאלעסטינא גיט איהר אויף יעדען פאל די דאזיגע פערזיכערונג.

אבער פון וועלכער זייט מען זאל נישט צוטרע־טען צו דעם אויסערגעוועהנליך קאמפליצירטען פא־לעסטינא - פראבלעם מוז האר קודם כל אונטער־דריקט ווערען דער אויפשטאנד און צוריקגעשטעלט ווערען די נארמאלע בעציהונגען. דאס איז דער ערש־טער בעדינג, אז די קעניגליכע קאמיסיע זאל קענען אנהויבען די ארבייטען. א [illegible] פון די קאנ־גארישע ערקלערונג פון דער רעגירונג, איז אזוי לאנג ווי ס'געדויערען די אונרוהען איז נישט פערהאן קיין רייד וועגען אנהויבען איינטערהאנדלונגען מיט זיי־ערע פיהרער און אויך נישט וועגען אפשטעלען די יודישע אימיגראציע".

צי וועלען אויפגעלעזט ווערען די פאשיסטישע באנדעס אין רומעניען?

בוקארעשט, (יט"א). די נאציאנאלע פויער־רים־פארטיי, וואס שטעלט מיט זיך פאר דעם שטארק־סטען דעמאקראטישען לאגער אין רומעניען האט פער־עפענטליכט אנ'ערקלערונג וואס דריקט אויס א צווייפעל, צי די רעגירונג איז אויפריכטיג ענטשלאסען אפצוהיטען די רוה און ארדנונג אין לאנד. אויב די רעגירונג וויל אונטערדריקען דעם טערראר, דאן קען זי דאס לייכט טון אויפן סמך פון די פער־פליכטענדע געזעצען, די נאציאנאלע פויערים־פארטיי אין ענטשלאסען נישט אויפצולעזען די פויערים-מיליץ אזוי לאנג, ווי די רעגירונג וועט נישט געבען קיין בע־נוגענדע בעווייזען, אז דער לעצטער דעקרעט וועגען פאליטישע מיליץ - ארגאניזאציעס וועט אנגעווענדעט ווערען אויך לגבי פאשיסטישע און האלב מיליטערי־שע פארמאציעס.

בוקארעשט. (יט"א). טראץ דער אנקינ־דיגונג פון דער רעגירונג וועגען אונטערדריקען דעם טערראר, ווילדעווען נאך אלץ מעהר אויף די גאסען פון בוקארעשט און טשערנאוויץ די אייזענגווארדיס־טען, וועלכע האבען צעשלאגען א צאהל יודען און נישט־יודען.

—*—

טומעל ארום דער יודען-פראגע

דער „קור. וויל." האט לעצטענס אנגעהויבען צו ווידמען אויפמערקזאמקייט דער יודען פראגע.

ביז מיט א יאהר צוריק פלעגט זיך מיט דעם דאָזיגען ענין פון צייט צו צייט פארנעהמען די „סלאָוואָ" זינט אבער ס. מאצקעוויטש איז ברוגז געוואָרען אויף די ווילנער יודען, וועלכע האבען איהם כלומרשט „פעהראטען" בעת די וואהלען צום סיים, האט די „סלאָוואָ" וואס איז נוגע דער יודען - פראגע איינגאנצען זיך געשטעלט אין לאגער פון דער ענדעציע.

אין נעכטיגען נומער געפינען מיר אין „קור. וויל." א גרויסען ארטיקעל אונטער דעם נאמען „זשי חושי". דער דאזיגער ארטיקעל איז געשריבען אין א מעהר ווייניגער אביעקטיווען טאן מיט קלאהרע סימפאטיעס, צו דער יודישער אויפלעבונג אין א״י. ער ענטהאלט אבער א גאנצע ריי אומפּינקטליכקייטען.

וועלכע זענען די סיבות פון דער איצטיגער שווערער סיטואציע פון יודישען פאלק?

דערויף ענטפערט דער „קור. וויל."

„די סיטואציע פון יודען אין דער וועלט ווערט וואס ווייטער אלץ מעהר א שווערע, יעדער ווייס, ווי אזוי די דאזיגע סיטואציע שטעלט זיך פאר אין דייטשלאנד, אבער נישט נאר דארט, יודען ווערט ענג אויך אין די לענדער, וועלכע זענען ביז נישט לאנג בעקאנט געוועזן מיט זייער גינסטיגער בעציהונג צו יודען".

„די אויפוואכענדע נאציאנאליסטישע בעוועגונגען — דאס איז איין סיבה פון דעם דאזיגען צושטאנד, דאס נאציאנאלע געפיהל האט שטענדיג אויסגעטיילט די „איינענע" פון די „פרעמדע". דאס אלטערטימליכע ווארט „בארבאר" האט טאקע בעצייכנט די הײַנטיגע סעפּארירונג. דער נאציאנאליזם פון סוף פון 18-טען יאהרהונדערט און פון 19-טען יאהרהונדערט איז געקרעפטיגט געוואָרען א דאנק דעם בעוואוסטזיין פון דער מלוכהשער אפגעזונדערטקייט. דער נאציאנאליזם פון 20טען יאהרהונדערט אין בוכשטעבליכען זין פון ווארט, אפילו אין די ראהמען פון איין מלוכה, דאס דערמאהנט א קריסטאליזאציע־פראצעס, וועלכער בעשטעהט אין מאכען קלאר פאר זיך אליין די בעזונדערע סמנים, וועלכע זענען כאראקטעריסטיש פאר דעם דאזיגען פאלק, דאס מוז אבער נישט דווקא שטיין אין א סתירה צו דער טאלעראנץ און אכטונג לגבי דער קולטור פון אנדערע פעלקער. אומגעקעהרט — טאקע נאכן פראצעס פון קריסטאליזאציע הייבט מען אן צו פערשטיין און צו האסען די איינגארטיגקייט פון פרעמדע קולטורען".

דערמיט ערקלערט זיך ביי די היינטיגע נאציאנאליסטישע בעוועגונגען דאס אפרוקען זיך פון יודען. אלס א גרופע, וועלכע איז זיי קולטורעל און פסיכיש פרעמד, און אז דאס דאזיגע אפרוקען זיך נעהמט אפט אן בארבארישע פארמען — דאס איז שוין אן אנדער פראגע.

אבער נישט אין דעם נאציאנאליזם ליגט די הויפּט־סיבה פון דער שווערער סיטואציע פון יודען אין דער היינטיגער וועלט. די הויפּט-סיבה דארף מען זוכען אין דער קאפּיטאליסטישער אינשטעלונג פון דער היינטיגער וועלט. דער היסטארישער פראצעס איז אוועק אין אזא ריכטונג, אז יודען האבען זיך גלענצענד געקענט צופאסען צו דער קאפּיטאליסטישער ארדנונג.

עס איז גאר קיין וואונדער נישט וואס יודען זענען געקומען אין דער קאפּיטאליסטישער תקופה שוין מעהר צוגעפאסט צו די נייע בעדינגונגען סיי פסיכיש סיי פינאנציעל. אבער ווען די ביזאיצטיגע פארמען פון קאפּיטאליזם זענען געוואָרען אפּגעלעבטע האבען זיך יודען געפונען אין א דעפענסיווע־צושטאנד.

גלייכצייטיג מיט דעם וואוקס פון די נאציאנאליסטישע און אנטיקאפּיטאליסטישע בעוועגונגען האבען זיך אנגעהויבען צו בעווייזען לגבי יודען עקסטערמינאציע „טענדענצען".

אזוי זעהט אויס דער אנאליז פון דער היינטיגער ווירקליכקייט.

די צווייטע פראגע — איז ווי אזוי איז די בעציהונג פון יודען צו פרעמדע פעלקער און ווי אזוי איז ביי זיי אנטשטאנען א נאציאנאלע אידעע?

לויט דעם „קור. וויל." זעהט דאס אזוי אויס:

„דאס יודישע פאלק — שרייבט ווייטער דער אויטאר — איז א גרויס פאלק, איך שרייב דאס נישט, די צו חנפענען יודען. דאס איז אבער א פאלק, וועלכעס האט איבערגעלעבט אלע אנדערע פעלקער. די רוימער, די גריכען, שוין נישט רעדענדיג וועגן די באבילאנער, עגיפּטיאנער — דאס זענען פעלקער, וועלכע האבען אמאל פערמאגט א גרעסערן אדער קלענערן נאציאנאלען געפיהל, וועלכע לעבען אבער היינט נאר אין דער געשיכטע, דאס מאדערנע גריכענלאנד און דאס מאדערנע איטאליע — דאס זענען נייע געזעלשאפטען. יודען האבען אויסגעהאלטען. זיי האבען איבערגעטראגען די צוויי טויזענד יאהריגע קנעכטשאפט און זיי האבען נישט פערלוירען זייערע וועזענטליכע סמנים, זיי האבען נישט פערלוירען זייער קולטור, ווי ענלעך איז דער מאדערנער יוד צו דעם יוד פון דער ביבעל?"

„יודען האבען שטענדיג פעראורטיילט די עקסטערמינאציע, וועלכע איז לגבי זיי אנגעווענדעט געוואָרען. אבער אליין האבען זיי לגבי פרעמדע אנגעווענדעט אן'עקסטערמינאציע - פאליטיק, ווי שטרענג איז געווען זייער אויסראטונג לגבי די טענדענצען פון ארייננדרינגען צו זיי פון פרעמדען בלוט. אין פערלויף פון צוויי טויזענד יאהר זענען יודען געווען נישט נאר נאציאנאליסטען, נאר ראסיסטען און א מאדנע ערשיינונג: די גרעסטע דורכבּרוכען זענען געמאכט געוואָרען אין יודישען פאלק דווקא אין דער תקופה פון קאפּיטאליזם, ד.ה. אין דער תקופה ווען זייער ראל האט אנגעהויבען צו וואקסען".

„איין סימן האבען אבער יודען נישט פערמאגט אלס א נאציע: ס'איז זיי געווען אומבעקאנט די בענקשאפט נאך אן'אייגענע מלוכה, דאס איז געווען זייער שוואכקייט און כוח צוזאמען. א שוואכקייט, מחמת זיי האבען פערלוירען די דינאמיק אלס א פאלק, אלס א גאנצקייט, א כוח, מחמת דאס האט זיי מעגליך געמאכט דאס עקזיסטירען אינערהאלב פרעמדע געזעלשאפטען".

„כל זמן ביים יודישען פאלק איז נישט געווען אזא בענקשאפט האט נישט געקענט זיין קיין ריד וועגען א גערעכטע לעזונג פון דער יודען-פראגע, מ'האט יודען געמוטיגט (לכל הפחות טעאָרעטיש) שיקען קיין א״י, אדער אנדערשוואו, ס'איז אבער נישט געווען קיין ריד וועגען א צוריקקעהר פון יודען אין זייער פאטערלאנד, אבער גאנץ פלוצלונג האט זיך אין דער יודישער געזעלשאפט עפּעס געענדערט. פלוצלונג איז אויפגעלעבט געוואָרען די אידעע, דערוויל אין א נעבעלהאפטער, נישט קריסטאליזירטער פארם — די אידעע פון א צוריקקעהר אין דעם געבענקטן לאנד".

כ'האב בענוצט דעם דאזיגען טערמין, וועלכער איז גענומען געוואָרען פון דער ביבעל, מעגליך, אז דאס איז נישט ריכטיג. מען דארף זאגען: דער צוריקקעהר אין זייער פאטערלאנד. ס'איז ענטשטאנען ביי יודען דאס, וואס איז אמאל נישט געווען: א גרויסער פּאטריאטיזם, א בענקשאפט צו א פאטערלאנד, א בענקשאפט צו אן'אייגענע היים".

דער יוד — דער איביגער וואנדערער האט שוין גענוג וואנדערונגען. און ווען מיר לייענען וועגען די דאזיגע אינטעליגענטען, אינזשיניערען, יוריסטען, סוחרים, וועלכע רייסען ארוים ביי די זומפּען שטיקער בארען און פערוואנדלען זיי אין מאראנצען־וועלדער — פערשטייען מיר, אז ביי דעם דאזיגען פאלק איז געבוירען געוואָרען א גרויסע דינאמישע אידעע א נאציאנאלע אידעע.

דאס איז טאקע דער ציוניזם, אנווייזענדיג, אז די סיטואציע איז א פיל מער קאמפּליצירטע איידער אין דעם ארטיקעל, מחמת ס'איז אומגעליך דעם ענין אלזייטיג צו בעהאנדלען אין א צייטונגס-ארטיקעל — שטעלט זיך דער אויטאר ווייטער אפּ אויף דער בעציהונג פון פערשידענע יודישע גרופען צו דער נאציאנאלער אידעע.

ער זעהט פיר פערשידענע גרופען, די ערשטע — דאס זענען די ארטאדאקסען מיט א שוואכען נאציאנאלען בעוואוסטזיין, די צווייטע — דאס איז די אינטערנאציאנאלע יודישע וועלט פון באנקירען, צו וועלכע די אידעע פון אן'אייגענער מלוכה טרעפט שוין און וועלכע פינאנסירען בעדייטענד דאס יודישע אויפבוי־ווערק, די דריטע גרופע — דאס זענען קאמוניסטען, וועלכע זענען אויסגעוואקסען פון דעם בונט געגען קנעכטשאפט און זיי זענען געווענדעט געגען דער הערשענדער וועלט־ארדנונג. די פירטע גרופע—דאס זענען די כל'ערליי אסימילאנטען, וועלכע זענען אוועק פון זייער פאלק און זענען איינגעוואקסען געוואָרען ביי פרעמדע, דאס זענען מענשען, וועלכע הענגען אין דער לופט, מענשען פעראיינזאמטע, טראגישע יודען, וועלכע האבען אויפגעהערט צו זיין יודען, וועלכע האבען פערלוירען דעם שמאלץ פון געהערען צו אן'אייגען פאלק.

איך גלויב אז דער ציוניזם וועט רעאליזירען זיין גרויסע אידעע, אבער די דאזיגע 4-טע גרופע וועט פערבלייבען פון די צייטען פון קנעכטשאפט און זי וועט מיט זיך פארשטעלען א קאנגלאמעראט פון מענשען, וועלכע האבען זיך פון ערגעץ נישט גענומען.

ערקלערונג פון דער א״י-דעלעגאציע
אויף דעם שלום-קאנגרעס אין בריסעל

ב ר י ס ע ל. (יט״א). די יודיש־אראבישע דעלעגאציע פון דער „אנטיפא" אין א״י צום קאנגרעס פאר שלום אין בריסעל האט אויף דעם קאנגרעס אפּגעגעבען אן'ערקלערונג, אין וועלכער עס ווערט געזאגט צוו. אנד.: שוין העכער 4 חדשים לעבט א״י אין צייכען פון בלוט און פייער. פינסטערע כוחות האבען אויסגעגראבען א תהום צווישען דעם יודישען און דעם אראבישען פאלק אין א״י. די בעפעלקערונג לעבט ווי אויף א שלאכט־פעלד. שוין איצט לעבען איבער אראבער און די יודען דעם גורל פון דער פארשטעהענדער וועלט - מלחמה. אונזער לאנד איז קליין אבער פון א וועלט־בעדייטונג אין דער אינטערנאציאנאלער פאליטישער און ווירטשאפטליכער קאניונקטור. אויף דער גרעניץ פון דריי קאנטינענטען שפּילט א״י אן'ערשטראנגיגע בעדייטונג אין די פארבערייטונגען צו דער קינפטיגער לאנדים און לופט מלחמה. דער בעזיץ פון א״י וועט אין א גרויסער מאס דעצידירען וועגען די קומענדע שלאכטען אויף דעם נאהענטען מזרח, דער גורל פון ביידע פעלקער זענען געוואָרען א שפּיל־באל אין די הענד פון די העצער צום קינפטיגען קריג. מען האט צופלאקערט דעם ברידער־קריג צווישען די ביידע פעלקער, כדי אזוי ארום בעסער צו קענען אונטעריאכען דאס לאנד.

די ערקלערונג ענדיגט זיך מיט פאלגענדע ווערטער: מיר ווילען נישט זיין איינזאם אין אונזער שטרייט געגען די כוחות פון האס. דאס פייער וואס ברענט אין א״י, קען לייכט זיך פערשפּרייטען אויסער אונזערע גרעניצען. דעריבער ווענדען מיר זיך פייערליך צו אלע אויפריכטיגע פריינד פון וועלט-שלום און פון דער פעלקער - סאלידאריטעט, צו אלע בעשיצער פון דער מענשליכער קולטור. מאסען, מיט דער ביטע: שטיצט א״י, העלפט דעם יודישען און אראבישען פאלק אויפצובויען זייער היימאטלאנד אין פרידען און רוהע.

דאס מאדערנסטע הויז אין פראגא

די הייליגע יונג-פרוי
שארלאט דע קארדע, וועלכע האט דערשטאכען מאראט, דעם פיהרער פון די לינקע אין דער פראנצויזישער רעוואלוציע.

פון ב. י. גאלדשטיין

ווער איז אט דער פערטרעטער פון צארן? שארלאט וויל מעהר וויסען וועגען איהם. אבער איהרע פריינד אין די הייליגע וועגט הערען זיין נאמען צום ערשטען מאל.

ביי שארלאט'ן איז זיכער, אז מאראט האט א האנד אין דעם נייעם געזעץ, וואס צווינגט צו שליסען אלע מאנאסטירען איבער'ן לאנד. איצט קאן זי שוין קיין נאנע נישט זיין. דאס פערמעגען פון דעם מאנאסטיר, וואו זי האט קארגע אכט יאהר געלעבט, געהט אריבער צו דער רעגירונגס-קאסע. עס איז ביי איהר אויך זיכער, אז די אלע צודרעהטע בעריכטען און איבערגעטריבענע קלאנגען וועגען טויזענטער דערמארדעטע ארעסטאנטען דורך געדונגענע מערדער אין פאריז, זענען אמת. דער קאפּ געהט איהר כאדאראם, די געדאנקען זענען צוריסען, צופליקט, און א שרעק וואכט אויף אין'ם יונגען הארץ פון דער פרומער מיידעל: „וואס וועט זיין מיט מיין לאנד?? וואס וועט ווערען פון מיין פאלק?"

מיט'ן גאנצען הארצען ווערט זי א פרומע און געטרייע זשיראנדיסטין. די זשיראנדיסטישע פארטיי איז ביי איהר אצינד די איינציגע, די אמתדיגע פערטרעטערין פון א רעפּובליק, געבויט אויף די פרינציפּען פון רוסא'ן און פלוטארכ'ן.

שארלאט קארדע ווידער אין דארף

שארלאט האט נישט אויפגעגעבען איהרע הייליגע פליכטען, וואס דער מאנאסטיר האט זי געלערנט און אויף איהר ארויפגעווארפען. זי איז ווידער אין איהר דארף, ארומגעריגעלט מיט איהרע פריינד און חבר'טעס, און זי זיצט אויך דא נישט ליידיג. אויפ'ן דארף זענען דא אזויפיל ארימע, אזויפיל קראנקע און אזויפיל קינדערלעך, וואס האבען זיך נישט מיט וועמען און מיט וואס צו שפּילען. די קראנקע און די ארימע העלפט זי מיט וואס זי קאן, און פאר די קינדער האט זי געעפענט קלאסען פאר האנד־ארבייט, שטיקעריי, לייענען און שרייבען. אין דארף האט מען זי שוין לאנג געקרוינט אלס גוטער מלאך; איצט האט מען איהר צוגעזעצט נאך א טיטעל: די שעהנע. שארלאט איז געקומען פונ'ם געשלאסענעם מאנאסטיר אזוי שעהן און אזוי ציהענדיג, אז מען קאן פון איהר דאס אויג נישט אוועקנעמען.

די פרויען ווילען ביי איהר דערגעהן וואס עס טוט זיך אין פאריז, אויך די אלטע פארמערס פון דארף ווייסען, אז עפּעס קאכט זיך אין פאריז און שארלאט דארף זיין די ערשטע צו וויסען וואס ס'טוט זיך דארטען. ווארפט זיך שארלאט ווידער אריין אין א ים מיט צייטונגען און בראשורען.

אלע טאג נייע בלעטער, נייע ביכלעך. פאריז האדעוועט דאס לאנד מיט געדרוקט פאפּיר און שארלאט שלינגט עס איין מיט אפּעטיט. אבער קיין זאך האט זי נישט אזוי איבערראשט ווי „די קייטען פון שקלאפעריי", וואס מאראט האט געשריבען און אויף וואס ער האט אומדערמידליך געארבייט 21 שעה א טאג. ער האט דאס געשריבען מיט אזא אימפּעט און מיט אזויפיל היסטעריע, אז ער האט זיך נישט געקענט אפּרייסען פון דעם. געשריבען און זיך אויפגעהאלטען מיט שווארצער קאפע. דריי חדשים האט ער דערויף געארבייט מיט אזא ספאנענעם אימפּעט. א צוגאב צו דעם האבען איהם נאך זיינע פאטריאטען געבראכט א קליינע דרוק מאשין, אויף וועלכער ער האט אנגעהויבען פארטזעצען זיין צייטונג „דער פאלקס-פריינד", וואס איז מיט צוויי יאהר צוריק אפּגעשטעלט געוואָרען.

צוויי פרויען האבען איהם געהאלפען אין זיין איצטיגער ארבייט: סימאנע עווראד און זיין שוועסטער אלבערטינע. סימאנע איז געווען א רייך מיידעל, 26 יאהר אלט, און אויפ'ן ערשטען קוק — זעהר ווייט פון אזא אומריינעם, צעשויבערטען, קראנקען פערשוין ווי מאראט, אבער ער איז איהר פּאָרט געפעלען געוואָרען און זי האט איהר פערמעגען פונזיינעטוועגען אויסגעגעבען. זי האט איהם געהאלפען אין זיינע ארבייטען, פלעגט זיצען מיט איהם בעת'ן שרייבען, צונויפגעלעגט זיינע שריפטען און איהם אכגעהיט, אויף וויפיל עס איז איהר געווען מעגליך. אלבערטינע (זיין שוועסטער), האט געהאט פאר איהם דרך ארץ, רעספּעקט און געהאלפען סימאנען אפּהיטען דעם קראנקען ברודער.

מאראט האט זיך מעהר נישט בעהאלטען אין לעכער. ער איז ארויס אויף גאס וועלט און אלץ וואס ער האט געוואלט זאגען און שרייבען, האט ער געטון אפען, מוטיג און מיט צונויפגעבאלטע פויסטען.

נישט קוקענדיג דערויף וואס זיינע אייגענע חברים האבען מיט איהם נישט געוואלט זיצען אויף איין באנק אין דער אסעמבלי פאר זיין אומציכטיגקייט, האט איהם פונדעסטוועגען סימאנע ליב געהאט, איז איהם געווען א דינסט, א ווייב, א סעקרעטאר, א פריינד, און אן'איבערגעגעבענער חבר. זי האט איהם נישט געשטערט אין זיין הולך, ווייל דורכדעם איז זי געווען זיכער, אז קיין אנדער פרוי וועט איהם ביי איהר נישט צונעהמען.

אבער נישט געקוקט אויף דעם אלעמען איז מאראט מיט יעדער וואך און מיט יעדען טאג שוואכער געוואָרען. געוויזען טעג וואס ער האט פון בעט נישט געקענט אראפּ און זיך געקאטשעט אין ווהטאגען. דער אויסשיט אויפ'ן לייב האט איהם אפילו איינליגען נישט געלאזט, און אזוי־א, מאטערענדיג זיך אין קרעציגען בעט, האט ער געשריבען, ארויסגעגעבען בעפעהלען און אויפגענומען פאטריאטען; שפּעטער, ווען ער האט דערפיהלט, אז זייענדיג אין ביטלעך מיט וואסער איז איהם לייכטער אריבער צוטראגען זיינע יסורים, האבען איהם די צוויי פרויען איינגעארדענט א גאנצע קאנצעלאריע אין א וואש־צימער. דאו ער איז געלעגען אין א ביטעל מיט וואסער דורך די טעג און נעכט. דארטען אינ'ם ביטעל, האט ער געשריבען, זיצענדיג נאקעט אין וואסער, מיט א טיכעל אויסגעווייקט אין עסיג ביים קאפּ. און דארטען אויך געפיהרט זיין מלוכה.

ווען שארלאט האט זיך דערוואוסט וואס פאר א פערשוין מאראט איז און זיך מעהר בעקענט מיט זיינע שריפטען, האט זי איהם געהאלטען פאר א משוגענעם, א מענש מיט א קראנקען מארך. זי האט זיך איהם אויסגעמאהלען ביי זיך אין די מחשבות ווי ער שטעהט און געהט און איהם פיינט בעקומען. זי האט אין איהם געזעהען א קוואל פון אלדאס בייז: עפּעס א שלאנג מיט א סך גיפטיגע צונגען, וואס מען קען פון איהר נישט פטור ווערען סיידען מען וועט איהר אפּהאקען דעם קאפּ.

(פארטזעצונג קומט)

ביאַליסטאָק באָיקאָטירט לאָדז

קאַמף פון די ביאַליסטאָקער לוינקעטניקעס געגען די לאָדזער וועב-שטולן

ביאַליסטאָקער „נייע לעבען“ שרייבט:

„נאָך מיט העכער צוויי יאָהר צוריק האָט דער היגער פאַראיין פון די לוינקעטניקעס באַשלאָסען נישט צו דערלאָזען קיין נייע לוינקעטניקעס וועלכע ווילען ברענגען וועבשטולען פון לאָדז.

דער דאָזיגער באַשלוס איז מאָטיווירט געוואָרען דערמיט, וואָס אין ביאַליסטאָק זענען פאַרהאַן וויכטיגע שפּינערייען און צוליב דעם קענען קומען בעזאָרגט ווערען מיט ארבייט די ביאַליסטאָקער שטולען. מיט'ן אריינפיהרען אין ביאַליסטאָק נייע שטולען וואָלט זיך פאַרגרעסערט די ארבייטלאָזיגקייט צווישען די לוינקעטניקעס און ס'וואָלט זיך אויך אָנגעהויבען א קאָנקורענץ ווענען די פּרייזען.

צוליב דער טאַקטיק פון די לוינקעטניקעס זענען אין ביאַליסטאָק שטאַרק געשטיגען די פּרייזען פון וועב־שטולען. פאַר א גוטען וועב־שטול פאָדערט מען היינט העכער 3 טויזענד זל. אין דער צייט, וואָס אין לאָדז קאָסט דער זעלביגער שטול העלפט און אפשר נאָך ווייניגער.

ווי ס'איז צו זעהען איז דער פּריין־דיפערענץ צווישען ביאַליסטאָק און לאָדז זעהר א גרויסער, דעריבער פּרובט מען טאַקי פון צייט צו צייט „אריינשמוגלען“ שטולען פון לאָדז.

אין משך פון דער לעצטער צייט זענען פאָרגעקומען א ריי סכסוכים צוליב'ן אריינברענגען לאָדזער שטולען.

אין מיכאַלאָווע האָט דער פאַראיין געפיהרט א קאַמף מיט'ן דאָרטיגען לוינקעטניק אָנין, א האַלב יאָהר צייט און דער סכסוך איז געשט די טעג דערעדיגט געוואָרען.

אָנין האָט געהאַט געבראַכט צוויי שטולען פון לאָדז. היות, ער איז פריהער געווען א לוינקעטניק האָט מען איהם נאָך א קאָנפערענץ ביים אַרבייטס־אינספּעקטאָר, דערלויבט צו ארבייטען אויף איין שטול און דער צווייטער שטול איז איבערגעגעבען געוואָרען דעם פאַראיין.

דער דאָזיגער שטול ווערט פאַרביטען אויף אַן אַלטען איינגענוצטען שטול פון א לוינקעטניק.

א צווייטער סכסוך קומט איצט פאָר מיט'ן געוו. לוינקעטניק פרידמאַן, וועלכער האָט געבראַכט פיר שטולען פון לאָדז און זיי אריינגעשטעלט אין דער פאַבריק פון ה' שליאַכטער.

דער הויפּט־כח פון די לוינקעטניקעס באַשטייט אינ'ם אָפּמאַך מיט דער עלעקטראָווניע, וועגען באַליפערען טאַריף אויף עלעקטריע. אויב איינער ברעכט א שטול פון לאָדז איז די ערשטע סאַנקציע, איהם נישט אריינצונעמען אין אָפּמאַך מיט דער עלעקטראָווניע און ממילא קען ער שוין נישט זיין קיין לוינקעטניק.

אָבער ל. פרידמאַן, דאַרף נישט אָנקומען צו דער עלעקטראָווניע, ווייל די שטולען וועלען געטריבען מיט די קראַפט פון קעסעל, אין שליאַכטערס פאַבריק.

דער לוינקעטניקעס פאַראיין האָט דעריבער אָנגענומען סאַנקציעס געגען שליאַכטערן, כדי ער זאָל נישט טרייבען די שטולען. ס'איז ארויסגעגעבען געוואָרען א פאַרזאָג, נישט צו געבען דעם גאַרן, וואָס קומען פון שליאַכטער'ס שפּינעריי.

פאַריגען פרייטאָג איז אויך פאָרגעקומען וועגען דעם א קאָנפערענץ ביים ארבייטס־אינספּעקטאָר און דערווייל געפינט זיך די פראַגע אויף א טויטען פונקט.

אַביסעלע קיבּיץ
(הומאָר פון טאָג)

פאָטער (צום קינד): — בערעלע, נוען איך [...] געווען אין דיינע יאָהרען האָב איך מורא געהאַט פאַר מיין מאַמען.

קינד: — איך גלויב דיר פאַ, דו האָסט דאָך היינט מורא פאַר מיין מאַמען אויך...

* * *

— ריכטער: — איהר האָט דעם יודען אזוי [...] שלאָגען ביז דער שטעקען איז אייך צובראָכען געוואָרען?

פאָגראָמטשיק: — ס'מאַכט נישט. עס איז געווען אַן אַלטער שטעקען.

* * *

יונה: — זלמן האָט חתונה געהאַט.

שלמה — צוליב געלד אָדער ליבע?

יונה: — די מיידעל האָט ער גענומען צוליב געלד און דאָס געלד צוליב ליבע.

אויף א יודישער חתונה

(איינדרוקען פון דייטשלאַנד)

פון ה. יאפע

איך „לאַד זיך איין“ צו א חתונה. דאָס מיידעל ארבייט אין איינער פון די יודישע געזעלשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס. פריהער האָט זי שטודירט פּאָליטישע עקאָנאָמיע אדער עקאָנאָמישע פּאָליטיק. עס איז מיר שווער אויפצוכאַפּען די הויך־קלינגענדע, לאַנגע נעמען און ווערטער. דער חתן — דערצעהלט זי מיר — איז געווען „ד״ר יורי״ — אַדוואָקאַט. זיי פאָהרען גלייך נאָך דער חתונה אוועק אין בראַזיליען. זיי האָבען זיך געטראָפען אין א קלאַס פאַר שפּאַניש.

— פאַרוואָס בראַזיליען? — פרעג איך איהר.

— פאַרוואָס נישט בראַזיליען? — ענטפערט זי מיט קאַלטבלוטיגקייט. — עס איז ווייט פון דייטשלאַנד, איין נחמה. ווייטער, יוער ווייסט? ער איז א געזונטער יונג. אויב נישט יורי, אפשר א סוחר דאָרט. איך האָב זיך אויסגעלערנט שפּאַנישע סטענאָגראַפיע. א דאגה, אבי אוועק פון דאַנען וואָס ווייטער, וואָס ווייטער!

— און די עלטערן?

— נו, איהר וועט שוין אליין זעהן ביי דער חתונה. דער פאָטער, א דאָקטאָר, האָט נישט קיין פּראַקטיק אויסער אין דעם יודישען שפּיטאל. אלט און אָרים געוואָרען. ווער האָט זיי געהייסען געבוירען ווערען אין דייטשלאַנד?

כמעט מיט כעס און מיט גרויזאַמקייט האָט איהר שטים געקלונגען.

די חתונה איז געווען ביי די עלטערן איהרע אין שטוב אין א זונטאָג נאָכמיטאָג. איך בין געווען צווישען די געצעהלטע געסט.

א פיינע אַריסטאָקראַטישע שטוב מיט סאָלידע אַלטע מעבעל. די מוטער מיט א בלייכען געזיכט און בעזילבערטע האָר; אין די שווארצע קליידער האָט זי אויסגעזעהן ווי די מוטערס, וואָס מאַלער מאָלען פאַר דער וועלט — מאָנומענטען פון געדולד און ליידען, פון זעלבסט־אָפּפער און שטיל שווייגען.

אלץ איז געווען זעהר בעשיידען: דער טיש די קליידער — אלץ נאָר עטליכע שנירלעך פּערעל האָט איהר די מוטער געגעבען, און א דימענטענעם רינגעל האָט דער פאָטער איהר דערלאַנגט.

אזוי האָבען געטון זייערע טאַטע־מאַמעס ביי זייער חתונה און אזוי טון זיי.

און דאָס יונגע ווייבעל נעהמט צו די [...] און איהר ערשטער אימפּולס איז צו לאַכען [...] עלטערען אין פּנים אריין איבער די נאַרישקייט [...] אָבער — ניין! זי ווערט אויף א מאָמענט [...] קליינע „העגכען“ און זי פאַלט ארויף דער [...] ער אויפ'ן האַלז און צעוויינט זיך אויפ'ן [...] אזוי ווי א קינד וועמענס ליאַלקע איז צובראָכ[ען] געוואָרען.

דער יונגערמאַן רייסט זיך ארויס אין [...] אנדער צימער און בלעטערט האַסטיג א זשורנ[אַל] נאָך א זשורנאַל. געהט ארויס אויפ'ן באַלקאָן [...] בלייבט דאָרטען אליין ביז וואַנען מען רופט אי[הם] אריין.

די מוטער בעוויזט מיר ווייסטייג, אונטער[...] בעטגעוואַנט, וואָס זי האָט אָנגעגרייט פאַר [...] טאָכטער זינט זי איז געווען א שוהל־מיידל [...] זי בעקלאָגט זיך פאַר מיר, אז די טאָכטער [...] זיי נישט נעהמען.

טרייסט איהר די טאָכטער, אז זי וועט [...] זיי שיקען נאָכדעם ווי זיי וועלען זיך איינאָר[דנען]. ווער ווייסט וואו? ווער ווייסט ווי שנעל!

— איצט דאַרף מען נאָר ווייזעס, מאַמאַ! [...] זאָגט זי צו דער עלטערער פרוי און גיט איהר [...] ליבליכען, גלעט אין באַק.

דער פאָטער רעדט מיט דעם יונגענמאַן וועג[ען] דעם קלימאַט אין בראַזיל. זאָגט איהם אָן וואָס [...] ווען זיי זאָלען דאָרט טון כדי זיך אויסצוהיט[ען] פון לאָקאַלע קראַנקהייטען.

אין צוויי טעג ארום פאָהרען זיי אוועק [...] זאַמען אין בראַזיליען.

זיי געזעגענען זיך מיט די געסט מיט „אויף ווידערזעהען“, אָבער אַלע ווייסען, אז עס איז [...] אייביג. פאַר עלטערע מענשען איז נישטאַ קיין [...] זיי בלייבען פאַרגליווערט אין דעם שרעקליכ[ען] גיהנום, אין דער פינסטערסטער געטאָ וואָס [...] ענטשטאַנען אין דער מאָדערנער געשיכטע.

און די גרעסטע און ערפאַלגרייכסטע שוה[...] זענען איצט די יודישע ביוראָס, וואו מען נע[...] אויף דעם אימיגראַציע־שטראָם.

— אָך, ווילסט פאָהרען נאָך אמעריקא? פר[...] דיך א. פאָהרט אויך נאָך אמעריקא. ער וועט [...] דאָ זיין, וועל איך אייך בעקענען — הער אין [...] די פרייליין זאָגט ביי דעם רעגיסטראַציע־טיש.

און איך הער וועגען א מוטער וואָס האָט [...] בעטען ביי א לעהרער צו זעהן אויב אין [...] קלאַס געפינט זיך נישט א בחור וואָס עמיגר[...] אין קאַנאַדע. זי וויל נישט, אז איהר טאָכטער [...] פאָהרען אליין. זי וועט עס נישט אויסבעהאַלט[ען] זי וועט זיך בעסער דאָס לעבען נעמען איידער [...] לאָזען איהר מאַרטאַ'ן פאָהרען אליין.

* * *

איך געה אריין שבת אוונט אין דעם אי[...] געז יודישען האָטעל אויף קורפירסטענדאַם, [...] יודען פראַוון נאָר כלומרשט שבת אָוונט [...] אַן אַמאָליגען שטייגער, מיט א „דאַנסינג“, ווי [...] הייסט דאָ.

דערצעהלט מען מיר, אז די אַלע יונגע [...] און מיידלעך זענען נייע בעקאַנטע; פריהע[ר ...] גען זיך די אַלע שיכטען קיינמאָל נישט צוזאַ[מען ...] קומען די אָסט־יודען מיט די קינדער פון [...] דייטשע פאַמיליעס, גביר'ישע קינדער מיט [...] דער פון דעם אָרימערען שטאַנד. היינט זי[ינען] אַלע איינאַיינעם.

היינט קומען זיי אַלע אַהער, און מען [...] כמעט מיט איין ציל: זוכען א שידוך, א [...] מיט אַן אויסלענדישער וויזע.

דער יודישער אָרקעסטער ברעכט־איין די [...] לען מיט דזשאַז; די פּאָרלעך דרעהען זיך [...] געהעריג איז — אָבער מען קוקט איינער [...] דעם אַנדערען מיט קאַלטע בליקען. עס מע[...] נישט דאָס פייער, דער ברענענדער ריטם פ[ון] יוגענד; דער ווילדער געזאַנג פון יוגענד [...]

עס מערקט זיך א מין ביטערקייט פון א[...] צום צווישען, אזוי צו זאָגען: „די און איך [...] דאָ צוליב די זעלבע סיבות, ווייל מען וויל [...] נישט ערגעץ אַנדערש; דו און איך זוכען [...] ציל, איין זאַך: ארויסרייסען זיך פון דאַנען.“

ווערט פאַרוואַנדעלט דער טאַנץ אין [...] קאַראַהאָד פון פאַרצווייפלונג, פון גרויזאַמ[ען] אליזם, פון שעהמען זיך אביסעל פאַר זיך [...] און פאַר'ן צווייטען, פון שעהמען זיך פ[אַר] לעבען אליין, וועלכער האָט זיי אזוי שטאַרק [...] ליידיגט.

נאָר מען וועט פאָהרען, מען וועט געהן, [...] וועט לויפען — נישט לאָזען דאָס לעבען צו [...] לען זיי און איינגאַנצען זיי צו פאַרניכטען.

דאָס איז די איצטיגע יוגענד היינט אין [...] לאַנד.

א בריף פון צוויי טויזענט זייטען

האָט זי אָנגעשריבען צו איהר געליבטען

שוין איבער צוויי יאָהר, ווי מאַנדזשא אולריך, א 22־יעהריגע ווינער מיידעל, זעצט זיך אוועק יעדען טאָג פאַרטוועצען דאָס שרייבען דעם בריף צו איהר אַנטלאָפענעם און פערשוואונדען־געוואָרענעם געליבטען, קאַרל מאַצענסדאָרפער. איהר בריף האַלט שוין צוויי טויזענד זייטען, און ער איז נאָך אלץ נישט פערענדיגט, און עס קען זיין, אז איהר בריף וועט נאָך אלץ נישט זיין פערענדיגט אפילו ווען זי וועט שוין האַלטען ביים דריי טויזענסטען זייטעל.

אין דעם דאָזיגען בריף פרובירט מאַנדזשא איבערצייגען איהר געליבטען, אז זי האָט איהם נאָך אַלץ ליב, און די אורזאַך, וואָס האָט געפיהרט צו זיין פערשוואונדען ווערען, איז בלויז געווען דער רעזולטאַט פון א מיידעלשען פערזוך צו מאַכען איהר געליבטען אביסעל אייפערזיכטיג.

פאַסירט האָט עס אזוי:

קאַרל מאַצענסדאָרפער איז געווען שטערבליך פערליבט אין מאַנדזשא אולריך, וועלכע איז אַן אויסערגעוועהנליכע שעהנהייט. עס האָבען זיך אָבער געשאַרט צו איהר א סך אַנדערע יונגעלייט, פיל רייכערע פון איהם, און דאָס האָט איהם געמאַכט אויסערגעוועהנליך אייפערזיכטיג. האָט קאַרל פערבאָטען מאַנדזשא'ן זיך צו זעהן מיט וועלכען עס איז קאַוואַליער, אַחוץ מיט איהם.

מאַנדזשאַ האָט אָבער געהאַלטען, אז אפילו א געליבטער האָט נישט קיין רעכט צו זאָגען זיין מיידעל, מיט וועמען זיך צו זעהן און מיט וועמען נישט, און פאַר זיין חוצפה האָט זי באַשלאָסען זיך אַביסעל צו רייצען מיט איהם, מאַכענדיג איהם נאָך מעהר אייפערזיכטיג. אויסער דעם, אלס שעהן מיידעל, איז זי געוואוינט געווען צו מאַנסבילשע אויפמערקזאַמקייט און צו בחור'ישע קאָמפּלימענטען האָט איהר פערדראָסען, וואָס קאַרל וויל זי בערויבען פון דעם פערגעניגען.

כדי אָנצולערנען קאַרל'ען, האָט מאַנדזשאַ בעשלאָסען א געוויסען אָוענד צוגעהן מיט איינעם, ריכאַרד פאָגעל, א רייכען זוהנדעל, וואָס האָט זי גענומען אין די שענסטע ווינער נאַכט־לאָקאַלען, וואו זיי האָבען ביידע געטרונקען דעם פיינסטען שאַמפּאַניער.

ווען פאָגעל און מאַנדזשאַ זענען שוין געווען ארויס פון א נאַכט־קלוב און שפּאַצירט איבער א פערוואָרפען געסעל, איבערזינגענדיג די לידלעך פון די שאַנסאָנעטקעס, איז זיי אַנטקעגענגעקומען דער אמת'ער געליבטער, קאַרל מאַצענסדאָרפער.

ער איז פאָגלען פערפאָהרען אין מאָרדע אריין, און ווען דער רייכער פוסט־און־פאַסטניק האָט זיך פרובירט אויפשטעלען צו דערלאַנגען קאַרלען צוריק האָט ער געכאַפּט נאָך א זעץ, פון וועלכען ער איז אוועקגעפאַלען אין חלשות.

מאַנדזשאַ האָט פרובירט בערוהיגען איהר אויפגערעגטען ליבהאָבער, אָבער אויף איהרע ווערטער האָט ער איהר געענטפערט:

„האַלט דאָס מויל, דו נאַר“ — און ער איז אוועק.

דער רייכער ריכאַרד פאָגעל איז אָפּגעלעגען א צייט אין שפּיטאל פון די קלעפּ, וואָס ער האָט בעקומען פון קאַרל'ען, און ווען ער איז געזונד געוואָרען, האָט ער פערקלאָגט מאַנדזשאַ'ס געליבטען, פאַר אטאקירען איהם. צו קיין פראָצעס איז אָבער נישט געקומען, ווייל קאַרל מאַצענסדאָרפער איז אויסגערונען. ער איז מסתמא אַנטלאָפען קיין אויסלאַנד, אויס מורא, אז ער קען קריגען א טורמע־טערמין, און עס איז אויך מעגליך, אז אין אויסלאַנד האָט ער שוין אַן אַנדער געליבטע, און אפשר גאָר א ווייב.

דערווייל זיצט מאַנדזשאַ טאָג־טעגליך ביים טיש און זעצט־פאָר איהר בריף צו קאַרל'ען, אויפקלערענדיג איהם, אז איהר געהן מיט'ן רייכען ריכאַרד פאָגל'ען איז בלויז געווען אַן אומשולדיג מיטעל איהם צו מאַכען אייפערזיכטיג. דער בריף האַלט שוין איבער צוויי טויזענד זייטען, און זי האָפט, אז עס וועט איהר נאָך געלונגען אויסצוגעפינען וואו קאַרל געפינט זיך, איהם דעם דאָזיגען בריף איבערצושיקען. זי איז איבערצייגט, אז איבערלייענענדיג דעם בריף, וועט ער ווערען גערירט און איהר אַלץ מוחל זיין.

וויפיל מענשן האָבען איבערגעוואַנדערט קיין ביראָ־בידזשאַן

מאָסקווע (יט״א) פון די ציפערען, וואָס זענען איצט פערעפענטליכט געוואָרען איז צו זעהן, אז אין משך פון די לעצטע 8 חדשים האָבען איבערגעוואַנדערט קיין ביראָ־בידזשאַן 5128 נפשות. פון זיי 864 פאַמיליעס און 1964 יחידים.

דער איבערוואַנדערונגס־פּלאַן פון דיינטיגעס יאָהר איז אזוי ארום ביז איצט אויסגעפילט געוואָרען 51.3 פראָצ. דערפון לויט פאַמיליעס אויף 38.5 פראָצ. און לויט יחידים — 98.2 פראָצ.

מאָסקווע (יט״א) דער פאָלקס־קאָמיסאַר פאַר'ן אינערליכען האַנדעל ווייצער האָט פעראָרדענט צו פערשטאַרקען די בעזאָרגונג פון דער יודישער אויטאָנאָמער געגענד מיט ארטיקלען פון ברייטען געברויך. אין משך פון 4־טען קוואַרטאַל וועט ארויסגעשיקט ווערען 5 טויזענד פאַר וואַליקעס, 5 טויזענד פאַר וואַרימע קאַפּטלעך, אויף 150 טויזענד רובל טריקאָטאַזש, אויף 75 טויזענד רובל הויז־ווירטשאַפטליכע ארטיקלען און געפעס, טויזענד גראַמאָפאָנען, 10 טויזענד גראַמאָפאָן־פּלאַטען און פיל אַנדערע אַרטיקלען.

ספּעציעלע „יזכור“־תפלה פאַר די קדושים אין ארץ־ישראל

ניו־יאָרק (יט״א) א ספּעציעלע יזכור־תפילה צום אָנדענק פון די יודישע קרבנות, וואָס זענען געפאַלען פון די אַנפאַלען פון די אַראַבישע טעראָריסטען אין א״י, איז פערפאַסט געוואָרען פון הרב חזנים פערבאַנד און וועט געזונגען ווערען אין די שוהלען אין דער ערשטער סליחות־נאַכט, שבת, דעם 12־טען סעפטעמבער. דאָס וועט געשעהען אין די ראַהמען פון א גרויסער אַקציע, וואָס וועט דורכגעפיהרט ווערען איבערן גאַנצען לאַנד. אין דער ערשטער סליחות נאַכט אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם קרן־קימת קאַמפּאַניע צו פלאַנצען אין א״י 100 טויזענד נייע בוימער אויפן פּלאַץ פון די ביימער, וואָס זענען צושטערט געוואָרען פון די אַראַבער.

הילפס־אַקציע אין די פעראייניגטע שטאַטען און קאַנאַדע לטובת די יודען אין פוילען

ניו־יאָרק. (יט״א). דער ועד־הרבנים אין ניו־יאָרק האָט צוגעזאָגט זיין פולשטענדיגע אונטערשטיצונג פאַר דעם ימים־נוראים קאַמפּיין לטובת די יודען אין פוילען, וואָס ווערט אָרגאַניזירט אין אַלע שוהלען און קאָנגרעגאַציעס אין אמעריקע.

מאָנטרעאַל. (יט״א). דער פערבאַנד פון די פוילישע יודען אין קאַנאַדע, וואָס איז געגרינדעט געוואָרען אין יוני ה. י. איז איצט צוגעטרעטען צו א הילפס אַקציע פאַר די יודען אין פוילען, גלייכצייטיג ווענדעט זיך דער פערבאַנד צו אַלע פוילישע יודען זיי זאָלען נישט שיקען קיין קאַנאַדע קיין ספּעציעלע שליחים.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציעל־ארצט פאַר מענער · שוואַכע־בע
האַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט

מיטוואָך, 9 כ״ב אלול תרצ״ו
ספּטעמבער.
זון־אונטערגאַנג 5.57
זון־אויפגאַנג 5.41

ווער וועט אויסאַרבייטען דעם נייעם שטאָטישען בודזשעט

דער נייער שטאָט=ראַט וועט זיך צונויפקומען ערשט אין חודש דעצעמבער

צוליב די וואַהלען פון נייעם שטאָט־ראַט, וועלכע קומען פאָר דעם 27־טען סעפּטעמבער און דער נייער שטאָט־ראָט וועט זיך קענען צונויפקומען ערשט אין חודש דעצעמבער — איז ענטשטאַנען די פראַגע ווער ס׳וועט צוגרייטען דעם נייעם שטאָטישען בודזשעט אויפ׳ן יאָהר 1937-38, וועלכער דאַרף שוין זיין אָנגענומען דורך דעם נייעם שטאָט־ראָט ביז מערץ 1937.

כדי די אַלע פאָראַרבייטען זאָלען זיין געמאַכט, האָט דער שטאָט־פּרעזידענט גאָדלעווסקי אַרויסגעגעבען אַן אויפטראַג צו אַלע מאַגיסטראַט־אָפּטיילונגען, אַז זיי זאָלען פערטיג מאַכען דעם בילאַנס פאַרן יאָהר 1935-36, דאָס אויספיהרען דעם בודזשעט פאַרן יאָהר 1936-37 און דעם נייעם שטאָטישען בודזשעט אויפן יאָהר 1937-38.

צוליב דעם וואָס די שטאָטישע פינאַנסען געפינען זיך אין אַ זעהר שווערע לאַגע, וועט מען דאַרפען געפינען נייע קרעדיטען אויף בעשעפטיגען אַרבייטסלאָזע און אויך נייע קרעדיטען אויף אָפּצאָהלען די חובות פון דער שטאָט וועט דער נייער בודזשעט אויסגעאַרבייט ווערען אין די ראַהמען פון בודזשעט פון יאָהר 1935-36.

קאָנטראָל פון די קאַנדידאַטען-ליסטעס

ווערט אדורכגעפיהרט דורך דער הויפּט-וואַהל-קאָמיסיע

די הויפּט־וואַהל־קאָמיסיע צו די וואַהלען פון שטאָט־ראַט האָט שוין קאָנטראָלירט די קאַנדידאַטען ליסטעס פון 7 וואַהל־קרייזען, אין פערלויף פון היינטיגען טאָג וועט די קאָמיסיע פערענדיגען די קאָנטראָל פון אַלע 10 וואַהל־קרייזען און דאַן וועט זי זיך פערנעמען מיט׳ן בעשטעטיגען די ליסטעס אָדער עווענטועל זיי צו פּסל׳ען.

די פערטרויאונגס־מענער פון ערשטען און זיבעטען וואַהל־קרייזען פון אַלגעמיינעם יודישען בלאָק זענען אַרויסגערופען געוואָרען אין דער הויפּט־וואַהל קאָמיסיע, כדי אויסצובעסערן איניגע אומפּינקטליכקייטען אין די איינגעטראָגענע קאַנדידאַטען־ליסטעס.

ערשטע זיצונג פון דער קהלה=וואַהל-קאָמיסיע

געוועהלט א פאַרזיצער און וויצע-פאַרזיצער פון דער קאָמיסיע

נעכטען אין אָוונד איז פאָרגעקומען די ערשטע זיצונג פון דער קאָמיסיע אדורכצופיהרען די וואַהלען צום קהלה־ראַט.

די זיצונג האָט געעפענט דער פּרעזעס פון דער קהלה־פערוואַלטונג דער. מינצבערג, וועלכער ערקלערט, אַז ער האָט גערופען די זיצונג אויפן יסוד פון די ענטשפּרעכענדע פּאַראַגראַפען. די זיצונג האָט די אויפגאַבע צו וועהלען אַ פאַרזיצער און אַ פערטרעטער פון דער וואַהל־קאָמיסיע.

דער פאַרזיצער פאָדערט אויף אָנצורופען קאַנדידאַטען אויף אַ פאַרזיצער. ה׳ וואָלמאַן רופט אָן דעם נאָמען פון פּרעזעס מינצבערג אויפ׳ן אַמט פון אַ פאַרזיצער פון דער קאָמיסיע, קיין אַנדערע קאַנדידאַטען ווערען נישט אָנגערופען. דער פאַרזיצער מעלדעט דאַן, אַז דערמיט איז ה׳ מינצבערג אויסגעוועהלט אַלס פאַרזיצער פון דער קאָמיסיע.

דאַן פאָדערט אויף דער פאַרזיצער אָנצורופען נעמען אויפן אַמט פון וויצע־פאַרזיצער פון דער קאָמיסיע. ה׳ וואָלמאַן רופט אָן דעם נאָמען פון ה׳ י. מ. וואַידיסלאַווסקי.

ה׳ לובלינסקי (ציוניסט) ערקלערט, אַז די ציוניסטישע מיטגלידער אין דער קאָמיסיע האָבען זיך נישט אָקעגענגעשטעלט דער קאַנדידאַטור פון פּרעזעס מינצבערג אויפן אַמט פון פאַרזיצער, ווייל די ציוניסטען ווילען מיט איהם מיטאַרבייטען אין דער קאָמיסיע, די ציוניסטען זענען אָבער די צווייטשטאַרקע פראַקציע אין דער קאָמיסיע און דעריבער קומט זיי דעם אַמט פון וויצע־פאַרזיצער. צוליב דעם לעגט ער פאָר די קאַנדידאַטור פון ה׳ שיין.

ה׳ לובלינסקי לעגט אויך פאָר אדורכצופיהרען אַ געהיימע אָפּשטימונג אויפן אַמט פון וויצע־פאַרזיצער.

ס׳ווערט אדורכגעפיהרט אַ געהיימע אָפּשטימונג. ה׳ י. מ. וואַידיסלאַווסקי בעקומט 9 שטימען און ה׳ שיין 4 שטימען. ה׳ וואַידיסלאַווסקי איז אַזוי אַרום געוועהלט געוואָרען אַלס וויצע־פאַרזיצער פון דער וואַהל־קאָמיסיע.

דערמיט איז די זיצונג געשלאָסען געוואָרען. איצט וועט דער פאַרזיצער פון דער וואַהל־קאָמיסיע דאַרפען צונויפרופען אַ נייע זיצונג, כדי אויסצוועהלען אַ רעקלאַמאַציאָנס־קאָמיסיע.

פּראָצעס פון 19 מאַן

וואָס האָבען אָקופּירט זייער פעראיינס-לאָקאַל

און פון 23 אַרבייטסלאָזע סעזאָן=אַרבייטער

(א) נעכטען זענען דורכ׳ן שטאָטישען געריכט געמשפּט געוואָרען 19 מיטגלידער פונ׳ם פערבאַנד פון געוועזענע פרייוויליגע פון דער פּוילישער אַרמעע, וועלכע האָבען בשעתו אָקופּירט דעם פעראיינס־לאָקאַל און דורכגעמאַכט דאָרט אַ 3־טאָגיגען הונגער־שטרייק.

זיי האָבען געפאָדערט, אַז זיי זאָלען תיכף בעקומען אַרבייט, ווארום עס קומט זיי אין דער ערשטער רייהע, אַלס אַזעלכע, וואָס האָבען זיך פערדינט פאַר׳ן פאָטערלאַנד.

נעכטען, אויפ׳ן פּראָצעס, האָבען זיך 15 פון זיי מודה געווען, דערקלעהרענדיג, אַז זיי זענען זייער שריט בעגאַנגען מחמת עקסטער נויט, ווייל זיי זענען אַ לאַנגע צייט געווען אָהן אַרבייט. איינიגע פון זיי זענען דאַן עקסמיטירט געוואָרען, און די איבעריגע האָט געדראָהט עקסמיסיע.

די איבעריגע 4 האָבען זיך נישט מודה געווען און דערקלעהרט, אַז פּונקט דאַן זענען זיי אויפ׳ן פעראיינס־הויף געווען צופעליג, און אַז זיי האָבען קיינעם נישט צוגערעדט צום הונגער־שטרייק.

נאָכדעם, ווי ס׳איז פערהערט געוואָרען דער געווען. פעראיינס־פּרעזעס, אָרבאַנאָוויטש, און נאָך אַ רייהע עדות, האָט דאָס געריכט אַרויסגעטראָגען אַן אורטייל, לויט וועלכען די ערשטע 15 בעשולדיגטע זענען פערמשפּט געוואָרען צו צוויי וואָכען אַרעסט מיט׳ן אָפּלעגען די שטראָף אויף 2 יאָהר.

* * *

(א) נעכטען האָט אויך געזאָלט פאָרקומען דער פּראָצעס פון 23 סעזאָן־אַרבייטער, וועלכע האָבען אין חודש מאַי געהאַט אָקופּירט דאָס ביוראָ פון אַרבייטס־פאָנד אויף קאָנטנע 5, פאָדערענדיג אַז מ׳זאָל זיי תיכף געבען אַרבייט, און שטערענדיג דערביי די בעאַמטע אין אויספיהרען זייערע פליכטען.

מחמת דעם, וואָס צום פּראָצעס האָט זיך נישט געשטעלט איינער פון די בעשולדיגטע, סטאַניסלאַוו סאָבאַק, און אַנ׳עדות פון דער אָנקלאַגע — איז דער פּראָצעס אָפּגעלייגט געוואָרען אויף אַן אַנדערען טערמין.

מענער-היטען
Habig • Hückel
און אַנדערע עמפּפעהלט די פירמע
B. KLAJNBAUM
Piotrkowska 31, tel. 262=18.
„ 88, „ 238=16.

די שטרייק-בעוועגונג אין לאָדז

ביי די קאַוואַלעס

(א) נעכטען איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ וועגען ליקווידירען דעם סכסוך אין "דער" קאַוואַלעס־בראַנזשע, וואו עס שטרייקען אַנ׳ערך 300 מאַן. אין אַ רייהע פּונקטען איז געקומען צו אַן אויסגלייך און אַזוי ווי עס ווערט אין איינציגע פּרטים געפאָדערט אַן אַדורכפיהרונג פון אַ גענויער קאַלקולאַציע — איז אַ צווייטע קאָנפערענץ בעשטימט געוואָרען אויפ׳ן 11 ד. ח.

דערווייל ווערט דער שטרייק פאָרטגעזעצט.

דער שטרייק פון סטאָליערס פערשפּרייט זיך

(א) נעכטען האָט זיך דער שטרייק פון די סטאָליערס פערשפּרייט אויך אויף זגערזש, אַזוי, אַז איצט שטרייקען: לאָדז, פּאַביאַניץ, אַלעקסאַנדער, זגערזש און די אונטערשטאָטישע גמינעס.

בסך הכל שטרייקען אַנ׳ערך 4,000 מאַן.

היינט וועט פאָרקומען אַ מיטינג פון די שטרייקענדע, בכדי אַרומצורעדען דעם פּלאַן פון דער ווייטערדיגער אַקציע.

דאָנערשטאָג וועט אַ ספּעציעלע דעלעגאַציע פון שטרייקענדע זיך ווענדען צו דער סטאַראָסטווע און צו דער וואָיעוואָדישער מאַכט וועגען ליקווידירען דעם סכסוך.

א סכסוך אין דער קאַטאָ-בראַנזשע

(א) אין דער קאַטאָן־בראַנזשע איז לעצטענס אויפסניי אויסגעבראָכען אַ סכסוך צוליב דעם, וואָס די פאַבריקאַנטען שרייבען אַליין אַריין אויסבעסערונגען צום בעשלוס פונ׳ם אַרבייטס־אינספּעקטאָר וועגען בעלוינען די אַרבייטער פאַר׳ן צערייסען פּיענטעס און שפּיצען. זיי דאָפּעלטען אויסאַרבייטען דעם טייל זאַק, און דעריבער זענען די פעדינסטען פון די אַרבייטער בעדייטענד בעגרעניצט געוואָרען.

די קאַטאָן־אַרבייטער האָבען אָפּגעהאַלטען אַ פערזאַמלונג און בעשלאָסען צו פאָדערן פון די פאַבריקאַנטען, אַז אין משך פון דער וואָך זאָל דער שטרייט־ענין ליקווידירט ווערען אין הסכם מיט׳ן בעשלוס פונ׳ם אַרבייטס־אינספּעקטאָר. אין געגענפאַל וועלען די אַרבייטער ווענדען דעם ענין צום אַרבייטס־אינספּעקטאָר מיט אַ פאָרשלאַג צו בעשטראָפען די שולדיגע פאַר אויסנוצונג און פעלשונג פון די מאַכט־פעראָרדנונגען.

ליקווידירט א שטרייק

(א) נעכטען איז, נאָך אַ קאָנפערענץ אין אַרבייטס־אינספּעקטאָראַט, וואו די פירמע האָט צוגעזאָגט אויסצוהאַלטען די לוין־דיפערענצען, און צו האַלטען זיך שטרענג ביים קאָלעקטיווען אָפּמאַך — ליקווידירט געוואָרען דער שטרייק אינ׳ם עלעקטראָ־ראַדיאָ־טעכנישען וואַרשטאַט פון מויריץ ראַק (ציגעלגאַס 19).

זעלבסטמאָרד פון א יודישער לעהרערין

זי האָט אויפגעדרעהט דעם קראַן פון גאַז און זיך פערסמט אויף טויט

נעכטען בייטאָג האָבען די שכנים פון הויז אויף ציגעל־גאַס 15, דערפיהלט. ווי פון דער וואוינונג פון אַ געוויסען ווייסבערג טראָגט זיך אַ ריח פון גאַז. מ׳האָט אָנגעקלאַפּט אין דער טיר אָבער קיינער האָט נישט געעפענט. דעמאָלט האָט מען זיך דעצידירט אויפצוברעכען די טיר און ווען מען איז אַהין אַריינגעקומען, האָט מען געטראָפען די 23־יעהריגע מלכה ווייסבערג אויפ׳ן בעט אין אַ בעוואוסטלאָזען צושטאַנד. מ׳האָט באַלד אַרויסגערופען מעדיצינישע הילף אָבער דער אָנגעקומענער דאָקטאָר האָט נאָר געקענט פעסטשטעלען דעם טויט.

ווי ס׳האָט זיך אַרויסגעשטעלט, איז מלכה ווייסבערג בעגאַנגען זעלבסטמאָרד דורך אויפדרעהען דעם קראַן פון גאַז. די זעלבסטמערדערין האָט אויסגענוצט די געלעגענהייט, וואָס קיינער איז נישט געווען אין שטוב. איהר מוטער וואוינט אויף זומער־וואוינונג און דער פאָטער איז געווען אין גאַס.

די זעלבסטמערדערין איז געווען אַ לעהרערין.

די סיבה פון זעלבסטמאָרד איז נישט בעקאַנט.

קיין ארץ-ישראל
גרופּענווייז און אינדיווידועל.
ביליגע פּרייזען. גוטע בעדינגונגען.
פּינקטליכע בעהאַנדלונג.
14-טעגיגער אויספלוג קיין וויען
אָבפאָהר יעדען טאָג. 135 זל.
אויסלענדישע הנהה-און קורצצייט-פּעסער.
פאָרשטעהערשאַפט פון „אינטוריסט"
אויספליגען און רייזעס קיין רוסלאַנד.
ברענגען קרובים פון רוסלאַנד קיין פּוילען
אינפאָרמאַציעס ערטיילט
דאָס יודישע רייזע=ביוראָ
Union Lloyd
Piotrkowska 42, tel. 107-87.
פאָרשטעהערשאַפט פון „אינטוריסט"
נעמט אָן דאָס איבערשיקען
פּעקלעך קיין ז. ס. ר. ר.

קאָנפיסקירט דעם „נייעם פאָלקסבלאַט"

נעכטען איז, לויט אַ פעראָרדנונג פון דער סטאַראָסטווע, קאָנפיסקירט געוואָרען דער „נייער פאָלקסבלאַט".

רעגיסטראַציע פון יאָהרגאַנג 1918

היינט, מיטוואָך, דאַרפען זיך שטעלען צו דער רעגיסטראַציע אויף פּיעטריקאָווער 165 פון 3-טען קאָמיסאַריאַט די אותיות

E F G

און פון 8-טען קאָמיסאַריאַט אויף די אותיות

T U W Z

מאָרגען, דאָנערשטאָג, דאַרפען זיך שטעלען פון 3. קאָמיסאַריאַט אויף די אותיות:

H Ch I J

און פון 9-טען קאָמיסאַריאַט פון A ביז G איינשליסליך.

צוגאַב=פּאָבאָר

(א) די צוגאַב=פּאָבאָר־קאָמיסיע פאַר פּ. ק.או לאָדז שטאָט „איינס" וועט אַמטירען דעם 15־טען סעפּטעמבער ד. י. אין לאָקאַל פּיעטריקאָווער 165.

צום צוגאַב-פּאָבאָר דאַרפען זיך צושטעלען אַלע מאַנסבילען, וואָס זענען געבוירען אין יאָהר 1915 און עלטערע, וועלכע האָבען ביז איצט נישט רעגולירט זייער בעציהונג צום מיליטער=דינסט, וואוינען אויפ׳ן שטח פון 2, 3, 8, 9 און 11. קאָמיסאַריאַטען און האָבען בעקומען נאָמענטליכע רוף-צעטלען פון דער שטאָטישער סטאַראָסטווע.

דיפטעריט

(א) אין הסכם מיט דער פעראָרדנונג פון שטאָטישען סטאַראָסטע דאַרפען זיך היינט מעלדען צו איינשפּריצונגען געגען דיפטעריט קינדער אין עלטער פון 1 ביז 10 יאָהר, וואָס וואוינען אין לאָדז, וואָס זייערע פאַמיליען-נעמען הויבען זיך אָן אויף די אותיות G H I J

מאָרגען, דאָנערשטאָג: K

מ׳דאַרף זיך מעלדען אין די פּונקטען, וואָס זענען אָנגעוויזען פאַר יעדען קאָמיסאַריאַט. די, וועלכע וועלען נישט צושטעלען די קינדער צו די איינשפּריצונגען, דראָהט אַ שטראָף פון 3000 זל. און 3 חדשים אַרעסט.

אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט - דיזשורען

(א) היינט פיינאַכט דיזשורירען:

סאַהאַנע (לימאַנאָווסקיעגאָ 80); טראַוקאָווסקי (בזשעזשינער 56); קאָפּראָווסקי (נאָוואָמיעסקאַ 15); ראָזענבלום (שרודמיעסקאַ 21); באַרטאַשעווסקי (פּיעטריקאָווער 95); טשינסקי (ראָקאָטשינסקי 53); סקוואַרטשינסקי (קאָנטנאַ 54); שיניעצקאַ זשגאַור סקאַ 59).

Dr. med. H. LUBICZ
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעלעפאָן 141-32
עמפּפאַנגס-שעה׳ן 8-10, 12-2 און 5-8 אָוונט

פילהאַרמאָניע נאַרוטאָוויטשאַ 20. ♦ שבת, דעם 12-טען אַ זייגער 8.45 אָוונט דער איינציגער רעפּעראַט פון **ד"ר וול. זשאַבאָטינסקי** פּרעז. ,,זײַן, אָדער נישט זײַן" א. ד. ט. ביליעטען שוין צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

גוט מאָרגען!

גייער'ס יודען!...

לאָדז געפינט זיך איצט אין וואַהל-פיבער. ס'טרייטען זיך די פּאַרטייען און פּאַרטייעלעך. ס'זענען געשאַפען געוואָרען בלאָקען און בלאָקלעך. ס'וועט זײַן פרעהליך אין שטעטעל!...

אָבער ס'האָט געקאָנט זײַן פרעהליכער. ווען לאָדז וואָלט נאָכגעטון דעם בײַשפּיל פון גייער'ס יודען. גייער'ס יודען, דאָס הייסט — די יודען פון גייער'ס ראַיאָן, האָבען זיך געמאַכט אַן'אייגען בלאָקעל, אַ נאָמען געגעבען האָבען זיי דעם בלאָק: ,,וואַהל-בלאָק פון גייער'ס ראַיאָן אין לאָדז". גייער'ס יודען האָבען זיך זייערע אייגענע גייערישע איטשערעסען. מיט די לאָדזער יודען האָבען זיי קיין שום שייכות נישט... אַ סימן, זיי האָבען זייערע אייגענע חולים און צדקה-פאַראיינען, אייגענע סוחרים-פאַראיינען — גייער'ס יודען!

נו, האָבען זיי גוט געטון, וואָס זיי האָבען אַרויסגעשטעלט אַן'אייגענע גייערישע ליסטע. גייער'ס יודען וועלען בעקעמפען די ווילקער און באַלוטער יודען — אויסגעצייכענט!

איצט שטעלט זיך אַ פראַגע: ווי באַלד גייער'ס יודען, געהען מיט אַן'אייגענע ליסטע, טאָ פאַרוואָס זאָלען אַנדערע יודען אויך נישט געהען מיט בעזונדערע ליסטעס. פאַרוואָס זאָלען די יודען פון שייבלער'ס מאַרק נישט געהן מיט אַן'אייגענע ליסטע? אַז ס'זענען דאָ גייער'ס יודען, פאַרוואָס זאָלען נישט זײַן שייבלער'ס יודען? און וואָס איז מיטן גרינעם מאַרק? פישמאַרק-יודען? די דאָזיגע יודען האָבען דאָך אויך ,,בעזונדערע אינטערעסען". פאַרוואָס זאָלען די אַנדערע מאַרק-יידען נישט אַרויסגעהן מיט אייגענע ליסטעס?

אַ שאָד אַ גרויסער שאָד, וואָלטען שייבלער'ס יודען, די גרינער מאַרק-יודען, פישמאַרק-יודען און אַנדערע געגאַנגען מיט בעזונדערע ליסטעס, וואָלט געווען פרעהליכער אין שטעטעל גייער'ס יודען וואָלטען בעקעמפט שייבלער'ס יודען, שייבלער'ס יודען וואָלטען בעקעמפט די האַלער-יודען און ס'וואָלט געווען ליהודים!...

אַ שאָד, אַ גרויסער שאָד, וואָס אַנדערע האָבען נישט נאָכגעטון דעם בײַשפּיל פון גייער'ס יודען — אַ שאָד!...

אַב—נעק

אויספלוג קיין
CARMEN SYLVIA
דעם 15-טען סעפּטעמבער 225 זל.
הוקה-רייזעס
קיין וואַרשאַ, ווילנאַ און לעמבערג
קיין לעמבערג
אויף אַלע בײַדע זייטען 14.60 זל.
פּאָפּולערער צוג
קיין וואַרשאַ
18/9 אין בײַדע זייטען 5.50 זל.
אײַנשרײַבונגען נעהמט אָן
,,אָרבּיס" פּיעטריקאָ. 18,
טעל. 249.40

געב.-רידז-שמיגלי פאָהרט
אדורך קאַלושקי
מיטוואָך 12 אַ זייגער בײַטאָג

דער גענעראַל רידז-שמיגלי, וועלכער האָט געווילט אין פּאַריז, פאָהרט אדורך קאַלושקי אויף דער צוריקרייזע קיין וואַרשאַ, מיטוואָך 12 אַ זייגער בײַטאָג.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט דער לאָדזער פאַבריקס-באַהן קאָמיטעט, וועלכער איז געשאַפען געוואָרען מקבל פּנים צו זײַן דעם גענ. רידז-שמיגלי, בעשלאָסען אַרויסצושיקען די לאָדזער בירגער - דעלעגאַציע קיין קאַלושקי מיטוואָך 9 אַ זייגער אינדערפריה פון דער פאַבריקס-באַהן.

צוזאַמען 22 יאָהר טורמע
עפּילאָג פון אַ בעסטיאַלישען מאָרד אין פּאַביאַניץ

(א) דעם 10 אַפּריל ה. י. האָבען די פּאַביאַניצער אײַנוואוינער עדמונד וולאַדאַרטשיק (24 יאָהר אַלט) און סטאַניסלאַוו (49 יאָהר) און טאַדעאוש וולאַדאַרטשיק (23 יאָהר) אויף אַ בעסטיאַלישען אופן דערמאָרדעט זייער הויזווירט פּראָניצשער בעדנאַרסקי (פּאַביאַניץ, קרעסאָווע 1).

עדמונד וולאַדאַרטשיק האָט בעקומען אַ פּסק דין—12 יאָהר טורמע, און די איבעריגע 2 וולאַדאַרטשיקעס—צו 5 יאָהר.

ער גייט זיצען
אָבער שוין נישט אויף די האָזרטח

(א) דער 26-יאָהריגער דראָזשקער לייבוש-מענדעל וואָלקאָוויטש (דרוקאַרסקאַ 13) איז בשעתו געפאַלען אויף אַ פּאַרטעל, ווי דהיינו:

אַזוי-ווי פון'ם פערדעל זיינעם, — האָט ער געזעהן — וועט ער נישט נתעשר ווערען, און ער וועט איהם נישט דערהויבען כדומה למשל, ווי אחשורוש'עס פערדעל האָט עס געטון מיט מרדכי הצדיק — האָט ער אָנגעהויבען צו קירעווען דעם דישעל אויף ,,לבז". ד. ה. פּראָסט פּשוט ער האָט אָנגעהויבען צו שווינדלען...

אַזוי האָט ער, צום בײַשפּיל, אַרויסגענאַרט בײַ אַ געוויסער ריזעל גאָלדבערג (יודישע גאַס 6) 360 יידענע העמדער אין דעם ווערט פון 3,000 זלאָטעס.

ער האָט דערפאַר נעכטען בעקומען בעצאָהלט מיט אַ פּסק דין — פון אַ האַלב יאָהר טורמע.

פאַר שמוציגקייט

(א) דאָס סטאַראָסטווע-געריכט האָט פאַרמשפּט דעם 46-יאָהריגען אַלפּער קאַץ (אינהאָבער פון'ם הויז אויף שענקיעוויטשאַ 64), פאַר'ן אויסהענגען שמוציגע פענער—אויף צו בעצאָהלען 200 זלאָטעס שטראָף, אָדער זיצען 2 וואָכען אין אַרעסט.

זעלבסטמאָרד פון אַן'אַרבייטס-ראָזער

(א) אויף פּאָקאָרנאַ 4 האָט זיך נעכטען איבערגעשניטען דעם האַלז מיט אַ ראַזיר-מעסער דער 43-יאָהריגער אַרבייטסלאָזער, קאָנסטאַנטינאָוו שיקאַרא.

אין אַ שווערען צושטאַנד האָט מען איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

צוזאַמענשטויס

(א) אויף ראָג שענקעוויטשאַ און פּשעיאַזד-גאַס האָט זיך נעכטען צוזאַמענגעשטויסען אַ לאַסט-אויטאָ מיט אַ פּאַסט-מאָטאָציקל.

דעם פּאָטשטיליאָן, מאַריאַן ציך, האָט מען אַ שטאַרק צוקאַליעטשעטען מיט אַ צובראָכענעם פוס אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

דער שאָפער פון'ם לאַסט-אויטאָ וולאַדיסלאַוו פּרוכניצקי איז אַרעסטירט.

אַ פערמשפּט'ע ליעלקע,
וואָס האָט נע'פּטר'ט 8.000 זלאָטעס
געריכטס-געלד

(א) נעכטען איז פאַר'ן קרייז-געריכט געשטאַנען דער געוועזענער באַאַמטער פון'ם לאָדזער קרייז-געריכט, דער 39-יאָהריגער קאַזשימיערז לאַלעק, וועלכער האָט פערשווענדעט אַ סומע פון אַנ'ערך 8,000 זלאָטעס, וואָס ער האָט אפּגעלייזט פון געריכטס-מאַרקעס.

ווי עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, האָט לאַלעק געפיהרט אַ ברייט לעבען און וואוסטע געשיכטעס...

ער איז פערמשפּט געוואָרען אויף 3 יאָהר טורמע מיט'ן פערלירען די רעכט אויף 5 יאָהר.

Dr. Zalcwasser
כירורג
CEGIELNIANA 19, tel. 125-27
צוריקגעקעהרט
נעמט אָן פון 1—2 מיטאָג און פון 4—6.30 אָוונט

Dr. Wołkowyski
ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פאַר טריפּער. סיפיליס און הויט-קראַנקה.
בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע
נעמט אָן פון 8—11 בײַטאָג און 4—9 אָוונט

וואָיעוואָדע אויף אַן'אינספּעקציע
אין דער סטאַראָסטווע

נעכטען, צווישען 8 און 9 אַ זייגער האָט דער וואָיעוואָדע ה' האַוקע-נאָוואַק אַדורכגעפיהרט אַנ'אינספּעקציע אין דער שטאָטישער סטאַראָסטווע אויף קילינסקיעגאָ 152, נאָכקאָנטראָלירענדיג, צי די בעאַמטע קומען צייטליך אין די ביוראָס און הויבען אָן זייער אַרבייט, ווי אויך די טעכניק פון אויפנעהמען און ערלעדיגען אינטערעסאַנטען.

אינטערווענץ פון פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען אין וואַרשאַ

(א) אַ דעלעגאַציע פון ז.ז.ז. האָט זיך געווענדעט אין וואַרשאַ, אינ'ם מיניסטעריום פאַר געזעלשאַפטליכער שוץ, בכדי צו אינטערווענירען וועגען פערשאַרפען די אויפזיכט איבער דער זיכערקייט פון די אַרבייטער בײַ דער אַרבייט.

צ. אַ וועט די דעלעגאַציע בעריהרען די פראַגע וועגען אָפּשאַפען די קראַטעס אין די פענסטער, שטיצענדיג אויף דער טרויעריגער פּראַקטיק בעת די שׂרפות אין די פאַבריקען פון ווינער און פּרענקעל.

בילליגער חיונה

(א) נעכטען איז אין דער וואָיעוואָדזשטווע פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער קאָמיסיע פעסטצושטעלען די אויפענטהאַלט-הוצאות.

נאָכ'ן אַדורכפיהרען אַ גענויע קאַלקולאַציע איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז חיונה-הוצאות זענען אין חודש אויגוסט, אין פערגלייך מיט'ן חודש יולי געפאַלען אויף 1,25 פּראָצענט.

6 און 6 איז נישט גלייך
פערמשפּט צוויי קצבים-מערדער

(א) דעם 14 יוני ה. י. האָט דער קצב סטאַניסלאַוו גלושטשיק (עטניאַ 5) צוזאַמען מיט זיין שוואָגער עדמונד זאַיאָנץ מיט אַ מעסער דערשטאָכען אויף טויט זייער קאָנקורענט דעם קצב וולאַדיסלאַוו פּאָדעמבסקי (פון דער דוואָרסקאַ גאַס).

גלאַשטשיק מיט זאַיאָנצען זענען נעכטען געשטאַנען פאַר'ן קרייז-געריכט, און זיי האָבען בעקומען פאָלגענדען פּסק-דין: דער ערשטער — 6 יאָהר און דער צווייטער — 6 חדשים טורמע.

KINO TEATR
MIRAŻ
היינט און פאָלג. טעג!
דער קעניג פון הומאָר
Harry Lloyd
אין דעם פרעהליכסטען פילם פון סעזאָן
,,מילכיגער וועג"

ה. אַקערמאַן

ער און זײַנע פרויען
ראָמאַן פון יודישען לעבען

26

נתן איז געווען אַזוי אויסער זיך פון איהרע ווערטער, אַז ער האָט נישט געפונען קיין ווערטער איהר צו ענטפערען...

— רבונו של עולם — האָט ער בײַ זיך געטראַכט... — אַ מלמד פון אַ חדר וועט דיך נישט לאָזען איבערנעכטיגען אין זײַן קעלער, אַנ'אייאייגענטימער פון אַ קראָם וועט קיין נדבה נישט געבען, אָבער אַ גאַסען-מיידעל, אַנ'אָרימע און דערנידריגטע, וועט זיך טיילען מיט'ן ביסען פון מויל...

און בײַ נתנ'ען האָבען זיך טרעהרען געקייקעלט פון די אויגען.

דאָס גאַסען-מיידעל איז אוועקגעגאַנגען פון הויז און האָט נתנ'ען געלאָזט אַליין. ער איז אַריינגעלאָפען אין קיך, און ווי אַ הונגעריגער וואָלף האָט ער זיך אַ וואָרף געטון אויפ'ן עסען.

ווען נתן האָט זיך געלייגט אין בעט אַריין, איז ער געווען ווי צומישט... אַז דאָס מיידעל האָט איהם איינפאַך ווי איבערגעקעהרט דעם מח... ער איז געווען אויסער זיך און די צומישטע געדאַנקען זיינע האָבען איהם נישט געלאָזט בשום אופן ענטשלאָפען ווערען.

צוויי שעה גענוי אויפ'ן זייגער האָט געדויערט ביז דאָס מיידעל האָט זיך אומגעקעהרט צוריק אין הויז אַריין, אָבער נישט אַליין, נאָר מיט אַ גאַסט...

דורך די צוויי שעה'ן איז בײַ נתנ'ען דורכגעגאַנגען אין די געדאַנקען זײַן גאַנץ לעבען און אונטערציהענדיג דעם סך-הכל, צו וואָס דאָס לעבען האָט איהם דערפיהרט — האָט ער זיך אַזוי שטאַרק צוויינט, אַז ער האָט זיך אַוש דערשראָקען פאַר זײַן אייגען קול...

נתן האָט זיך אויסגעוויינט זײַן האַרץ און איז אַזוי אַנדרימעלט געוואָרען. אָבער לאַנג האָט ער נישט געדרימעלט. ער האָט דערהערט ווי עמיצער פּאַרעט זיך בײַ דער טיר און נאָכדעם האָט ער דערהערט דעם מיידעל'ס קול, ווי זי רעדט צו עמיצען.

בײַ זיך אין צימער האָט ס'מיידעל געמאַכט ליכטיג. און נתן האָט געהערט ווי זי רעדט צו יענעם מענשען.

נתן האָט שוין מעהר נישט געקענט איינליגען רוהיג אין בעט. נאָר ער האָט זיך אויפגעהויבען און ער איז אַ באָרוועסער אין הוילען העמד צוגעגאַנגען אויף די שפּיץ-פינגער צו דער טיר, און ער האָט געזוכט אַ שפּאַרונע, ער זאָל קאָנען דורכקוקען, וואָס ס'טוט זיך אויף יענער זייט טיר, בײַ דעם מיידעל אין צימער. אָבער ער האָט גאַרנישט געקענט זעהען. דורכ'ן שליסעל-לאָך האָט ער געקענט זעהען, אַז דאָרטען אין צימער איז ליכטיג, אָבער וואָס עס טוט זיך דאָרט, האָט ער נישט געקענט זעהען ער האָט זיך ווידער אַריינגעלייגט אין בעט אַריין, אָבער פון אַנטשלאָפען ווערען האָט גאָר קיין רייד נישט געקאָנט זײַן.

ער איז געלעגען שטיל, מיט אָפענע אויגען, אַ צוגעטוליעטער צו דער וואַנט און ער האָט זיך אָנגעשטרענגט צו הערען וואָס זיי רעדען דאָרט צווישען זיך.

זיי האָבען גערעדט שטיל, זיך כמעט געשושקעט, און קיין קלאָהרע ווערטער האָט ער נישט געקאָנט הערען, אָבער די פאַנטאַזיע זיינע — דער דמיון — האָט זיך בײַ איהם איצט שטאַרק צואַרבייט און האָט בײַ איהם אין מח געצונדען בילדער...

נתן איז געוואָרען וואָס אַמאָל מעהר אויפגערעגטער, צערייצטער, און ער האָט נישט געקענט איינליגען אויף איין אָרט. ער האָט אַזוי לאַנג געזוכט און געגישטערט אין דער פינסטער עפּעס אַ שפּאַרונקעלע, אַ לעכעל, דורך וואָס ער זאָל קענען אַריינקוקען אהין אין צימער אַריין. ביז ער האָט אַזאַ געפונען.

און ווער ווייסט, ווי לאַנג נתן וואָלט געווען געשטאַנען בײַ דער שפּאַרונע לעבען יענער וואַנט, ווען ער זאָל פּלוצים נישט געזעהן ווי ס'מיידעל איז אַרויסגעגאַנגען פון בעט און האָט אויסגעלאָשען דעם לאָמפּ.

— הייסט עס, — האָט נתן בײַ זיך געטראַכט — אַז דער בעל-עבירה'ניק בלייבט בײַ איהר נעכטיגען... און אַ פיבערדיגער, אַ בערוישטער האָט זיך נתן געלייגט אין בעט אַריין, וואו ער האָט זיך אָפּגעקאַטשעט אַקעגען אַ שעה אויף אַלע זייטען, און איז דאָך אַנטשלאָפען געוואָרען

און אין יענעם שלאָף האָט ער סטרקען געזעהען אין חלום... און עס האָט זיך איהם געדוכט, אַז זי ליגט נעבען איהם אין בעט — ער האַלט זי אַרומגענומען... און ער קושט זי און אַז ער האַלט זי און ער האָט דערפיהלט אַז אַ מין נאָגענדער זיסען געפיהל צוגיסט זיך איהם אין אַלע אברים — און ס'איז איהם שטאַרק גוט...

(פאָרטזעצונג קומט)

זאַל פילהאַרמאָניע
נאַרוטאָוויטשאַ 20.
בילעטען פון 54 גר. שוין צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמ. און אין „קולטור-ליגע" זאַכאָדניע 68

זונטאָג, דעם 13-טען סעפטעמבער, 8.30 אָוונט
גרויסער אַרטיסטישער אָוונט
יוסף קאַמען
אויסגעפיהרט דורך דעם פרעמיער פון דער ווילנער טרופע
אין פּראָגראַם: ד. בערנעלטאָז, ש. אַש. ש. אַנסקי. מ. נאַדיר, י. מאַנגער, י. האַשעס, י. שודריך. וו. לאַראַש א. אַנד.

„בונד" האָט בעקומען 15 מאַנדאַטען
אין דער וואַרשאַווער קהלה
אָנקלאַגעס צו פסל'ען די וואַהלען. — אונטערהאַנדלונגען צווישען ציוניסטען און „אַגודה" וועגען אַ מעהרהייט

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש)
די זיצונג פון דער הויפט-וואַהל-קאָמיסיע קומט פאָר אַהן איבעררייס, פרי ענדגילטיג פעסטצושטעלען די צאָהל מאַנדאַטען פאַר יעדער ליסטע, ביז איצט איז שוין בעקאַנט, אַז דער בונד האָט בעקומען 15 מאַנדאַטען, ס'וועט נאָך געפיהרט דער קאַמף פאַר דעם 16-טען. נאַציאָנאַלער בלאָק האָט בעקומען 10 מאַנדאַטען, אַגודה צוזאַמען מיט די קליינע פערבינדעטע ליסטע 11 מאַנדאַטען. ס'קומט פאָר אַ דיסקוסיע אין דער קאָמיסיע וועגען דעם צי די ליסטעס וועלכע זענען געווען פערבונדען מיט אַנדערע און האָבען בעקומען נישט קיין גאַנצע 700 שטימען בעקומען די רעשטלעך פון זייערע פערבינדעטע ליסטען.

אַ גאַנצע רייה קאָמיטעטען פון די אַדורכגעפאַלענע ליסטעס האָבען שוין אַריינגעטראָגען אָנקלאַגען, אין וועלכע זיי פאָדערן צו פסל'ען די וואַהלען.

דערווייל קומען שוין פאָר אונטערהאַנדלונגען צווישען דער „אַגודה" און די ציוניסטען וועגען אַ מעהרהייט אין דער קהלה. לויט די געפיהרטע אונטערהאַנדלונגען זאָלען די ציוניסטען בעקומען די פרעזעסור אין דער פערוואַלטונג און די אַגודה די פרעזעסור אין ראַט.

דער נירענבערגער צוזאַמענפאָר פון די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען

נירענבערג, 8 (פּאַ. שפּל.)
דאָ האָט זיך מיט גרויס „פּאָמפּע" אָנגעהויבען דער נאַציישער פּאַרטיי-טאָג.

4 אַ זייגער בייטאָג איז אָנגעקומען קיין נירענבערג היטלער אַליין, וועלכער האָט געעפענט דעם צוזאַמענפאָהר און געהאַלטען אַ קורצע רעדע.

וואַרשאַווער אָפיציעלע בערזע

דעוויזען:

האָלאַנד	360.70
לאָנדאָן	26.80
ניו-יאָרק (קאַבעל)	531
פּאַריז	34 98
פּראָג	21,96
ציריך	173,15

אָפיציעלע פּראָצענטיגע פּאַפּירען

באַנק פּאָלסקי	98,50
3 פּראָצ. אינוועסטיציע I. פּרעמירטע	— —
3 „ „ II.	62,50
4 „ דאָלאַרובקע	45,25
7 „ סטאַביליזאַציע	51
5 „ וואַרשאַווער	53,50
5 לאָדזער	48,00

נאָטיצען. מעהר סעזאָנאָווע ווי מוזיקאַלישע

סעזאָן, אויף אַלע צווייגען איז פאַראַן אַ סעזאָן. ווינטער — חנוכה-לעמפּלעך, דריידלעך, חמשה עשר פירות, המן-קלאַפּערס, א. אַ. זומער — לאָדעס, זאַדע וואַסער, „העלענאַ", קאָנצערטען ואחרון אחרון — חזנים און בעלי תפילות סעזאָן. עפענט איהר אַ צייטונג וואַרפט זיך באַלד אין די אויגען דער לשמוע אל הרנה. ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזרה, ווייל ווי נאָר אַ טאָג, עס-און-טרינק-זאַל אָנאָנסירט זיך: „ביי אונז ווערט געדאַווענט מיט די בעריהמטסטע חזנים און גוט איינגעשטודירט כאָר". אַזוי, אַז מ'ווערט שוין גע-וואַוינט צו דער רובריק ווי צו די יודישע צרות. און איבער דעם וואָלט זיך נאָך נישט געלוינט צו שרייבען נאָטיצען ווען עס וואָלט זיך נישט געוואָרפען אין די אויגען אַזאַ נאָטיץ, וואָס האָט פעראינטערעסירט דעם רע-צענזענט פון „נייעם פאָלקסבלאַט":

„היי-יאָהר וועט דאַווענען אין פילהאַרמאָניע אַ גאַנץ יונגע קראַפט, דער 22-יעהריגער טאַלאַנטפולער חזן קרול. ער בעזיצט אַ וואונדער-שעהנע לירישע באַריטאָן-שטימע, אַ גלענצענדען טעמבר און פאַרם. ער איז אַן'ענטציקענדער זינגער און זאָגער מיט אַ זויבערער דיקציע".

אַזוי ווי אונזער צייטונג איז אינטערעסאַנט געווען צו וויסען די האַרטקאָפּען פון דער פילהאַרמאָניע די-רעקציע צום פאַרשטעהענדען קאָנצערט-סעזאָן, האָבען מיר שוין פאַר איין וואָך בייגעוואוינט אַ פּראָבע פון דעם „יונגען טאַלאַנט" קרול. און באמת איז גראָד די נאָטיץ נישט איבערטריבען. ה' קרול בעזיצט טאַקע אַ שעהנע לירישע באַריטאָן שטימע און רעגירט שוין מיט איהר נאָך זיינע מעגליכע קענטניש, האַלט זיך מיט'ן כאָר גאַנץ קאָרעקט נישט ערגער פאַר די „גרויסע חזנים" וואָס טרייסלען אויס אַלע איבריגע חזנים פון „אַרבעל". די אימפּראָוויזאַציעס זיינע זענען נאָך בעשיידען, אָבער רוהיג און ערהאַבען ווי עס פּאַסט פאַר'ן עמוד. און אַזאַ חזן איז, לויט אונזער מיינונג, דער פּאַסענדסטער פאַר פילהאַרמאָניע.

D—ski.

נייער באַהן-פאַהרפּלאַן
גילטיג פון 3. סעפּטעמבער 1936

פאַבריקס-באַהן

0.36 קאַלושקי (קראַקאַ, קאַטאָוויץ)
1.40 פּושעוואָרסקאַ (דורך סקאַזשיסקאַ)
5.10 קאַלושקי (וואַרשאַ)
6.10 קאַלושקי (טאָמאַשאָוו)
7.05 קאַלושקי
7.39 וואַרשאַ — טאַרפּעדאַ
8.00 וואַרשאַ דירעקט
8.10 ווידזעוו
8.55 קאַלושעס (זונטאָג און חגא ביז'ן 13 סעפּטעמבער)
9.25 קאַלושקי אין די חגאית-טעג ביזן 13-טען סעפּטעמבער)
10.05 קאַלושקי (וואַרשאַ, קראַקאַ, קאַטאָוויץ
10.32 קאַלושקי (זונטאָג און חגא פון 31 מאַי
11.07 קאַלושקי (סקאַזשיסקאַ, לעמבערג).
12.20 קאַלושקי
13.30 קאַלושקי אין אַרבייטס-טעג.
14.20 קאַלושקי (וואַרשאַ).
15.20 סקאַזשיסקאַ — קאַמיענאַ
15.55 קאַלושקי (אין אַרבייטס-טעג)
16.34 וואַרשאַ — טאַרפּעדאַ.
16.42 קאַלושקי
17.30 קאַלושקי (וואַרשאַ)
18.35 קאַלושקי (אין אַרבייטס-טעג)
19.34 וואַרשאַ — טאַרפּעדאַ.
19.40 קאַלושקי
20.45 וואַרשאַ, דירעקט.
22.30 קאַלושקי
23.00 קאַלושקי פון 30 מאַי.

קאַלישער סטאַציע
ריכטונג וואַרשאַ

6.15 וואַרשאַ (אינטערנאַציאָנאַלער צוג)

9.50 גלאָוונאָ (חגאית ביז'ן 13 סעפּטעמבער)
12.17 וואַרשאַ
14.20 גלאָוונאָ אין די שול-טעג אויך אין די חגאות ביזן 13 סעפּטעמבער
16.22 וואַרשאַ.
18.15 גלאָוונאָ
20.25 וואַרשאַ

ריכטונג קאַליש

7.39 שעראַדז
8.25 לאַסק (חגאית ביז'ן 13 סעפּטעמבער)
9.14 פּאָזען.
10.20 לאַסק (חגאות ביזן 13 סעפּטעמבער
11.22 אָסטראָווע
14.25 לאַסק פון 14 סעפּט ביז 12 מאַי 1937
15.34 פּאָזען.
17.32 שעראַדז
19.40 אָסטראָווע
22.40 זדונסקאַ-וואָליאַ
0.30 פּאָזען בערלין

ריכטונג קוטנאָ

7.35 גרינוע
9.21 קוטנאָ (פון 4 אָקטאָבער ביז'ן 21 מאַי 1937
11.40 פּאָזען
14.36 אָזאָרקאָוו (אין די שול-טעג)
15.45 קוטנאָ (גדינוע).
18.49 קוטנאָ.
22.35 גדיניע דירעקט

ריכטונג קאַליש

8.10 (קאַלושקי (טאָמאַשאָוו, קראַקאַ קאַטאָוויץ).
21.30 סקאַזשיסקאַ (לעמבערג).

הערבסט-מאָדע-רעוויו אין פילהאַרמאָניע

פּאַריז לאָנדאָן, וויען און וואַרשאַ אין דער הערבסט מאָדע-רעוויו — דאָס איז דער דעוויז, וואָס עלעקטריזירט אונזערע לאָדזערינס.

אונטער דעם דעוויז וועט קירצליך פאָרקומען אין פילהאַרמאָניע אַ הערבסט-מאָדע-רעוויו. וואָס וועט רעפּרעזענטירן די גרעסטע פירמען פון לאָדז און פון דער הויפּט שטאָט.

טעאַטער, מוזיק און פערגניגונגען
(קאָמוניקאַטען)

צום אויפטריט פון יוסף קאַמען אין לאָדז

ווי ס'איז געווען פאָראויסצוזעהן, האָט דער אויפטריט פון יוסף קאַמען אין לאָדז אַרויסגערופען גאָר אַ גרויסע פעראינטערעסירונג.

קאַמען'ס אָן'אָוונד איז נישט בלויז רעציטאַציע, נאָר אַקטיאָרישער טעאַטער-שפּיל פון דער העכסטער מדרגה. קאַמען שפּילט די געלייענטע ווערק מיט'ן גאַנצען קערפּער, מיט דער שטימע, מיט די הענט, מיט זיין אונגעהויער אויסדרוקסגעליכען פּנים. זיין אויפטריט פעראייניגט אין זיך גייסט און קערפּער.

געדענקען מיר דאָך אַלע זיינע פּרעכטיגע קרעאַציעס פון דעם פּעריאָד ווילנער-טרופּע, זיינע טיפּען אין קידוש השם, דער זינגער פון זיין טרויער, דער טויבער און פיל אַנדערע.

פאַר דעם איצטיגען אָוונד האָט דער חשוב'ער גאַסט צוגעגרייט אַ רייה ווערק פון זיין רייכען רעפּערטואַר.

מען קען מיט זיכערקייט זאָגען, אַז דער אַרטיסטישער אָוונד פון יוסף קאַמען זונטאָג דעם 13 סעפּטעמבער אין פילהאַרמאָניע, וועט פערוואַנדעלט ווערען אין אַ גרויסער מאַניפעסטאַציע פאַרן לעבעדיגען יודישען וואָרט און איז אַ טריומף פאַרן גלענצענדיגען אינטערפּרעטאַטאָר יוסף קאַמען.

„מול הישימון" קאַנטאַטע פון פּראָפ. זאַקס קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע-זאַל מאָנטאָג דעם 5 אָקט. (3-טער טאָג חוה"מ)

צוליב די אונגינסטיגע וועטערן קומט ענטגילטיג פאָר דער קאָנצערט פון „מול הישימון" אין פילהאַרמאָניע-זאַל מאָנטאָג דעם 5-טען אָקטאָבער (3-טער טאָג חוה"מ) מיט'ן פולען פּראָגראַם, סאָליסטען און מיט'ן אָרקעסטער משה קוסעוויצקי אַז דער שפּיץ.

וועגען דער גילטיגקייט פון די געקויפטע בילעטען וועט בעזונדערס געמאָלדען ווערען אין די מודעות.

פון שטאָטישען פּוילישען טעאַטער

אין שטאָטישען פּוילישען טעאַטער ווערט היינט 8.30 אָוונד געשפּילט „מוזי אַגענט".

וואונש-קאַרטען מיט אייגענע פאָטאָגראַפיעס ווערען אויסגעפיהרט אין פאָטאָגראַפיע-אַנשטאַלט „פּאָלאָניאַ"
(גדאַנסקאַ 31)

די פאָטאָגראַפיע - אַנשטאַלט „פּאָלאָניאַ" (גדאַנסקאַ 31) האָט זיך שוין אין לאָדז קונה שם געווען און איז בעקאַנט מיט די קינסטלערישע פאָטאָגראַפיעס, וואָס עס ווערען אין דער אַנשטאַלט אויסגעפיהרט אונטער דער לייטונג פון דעם בעקאַנטען ספּעציאַליסט ה' גוטערמאַן.

איצט, אויף ראש השנה, ווערען אין „פּאָלאָניאַ" אויסגעפערטיגט וואונש - קאַרטען מיט אייגענע פאָטאָגראַפיעס גאַנץ נייע זאַכען, וואָס זענען געבראַכט געוואָרען פון אויסלאַנד און ווערן צום ערשטען מאָל אין לאָדז פּרעכטיג אויסגעפיהרט אין „פּאָלאָניאַ".

ווער ס'וויל שיקען אַזעלכע וואונש-קאַרטען מיט אייגענע פאָטאָגראַפיעס, דאַרפען זיך שוין ווענדען אין דער בעוואוסטער פאָטאָגראַפיע-אַנשטאַלט „פּאָלאָניאַ", גדאַנסקאַ 31.

וויכטיג פאַר ברוך-קראַנקע

(רופּטורען) זאָווי פון פערקרימונגען פון רוקען-ביין (הויקערס), פּאַראַליזשען, ביין-שווינדזוכט, פּלאַטפוס און פערשידענע אַנדערע פערקריפּלונגען-ליידענדע.

פאַר פערשידענע אַרט רופּטורען פערעלטערטע און די געפערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע היילבאַנדאַזשען לויט מיין מעטאָדע היילען און בעזייטיגען ראַדיקאַל יעדן איינציגן ברוך.

ביי מאַגען און קישקע - זענקונג ספּעציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע לייב-הייל-באַנדאַזשען.

פאַר הויקערס ספּעציעלע גאָרסעטען און גלייכהאַלטערס.

געגען ביין-שווינדזוכט ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען פון אַלע סיסטעמען.

געגען שמערצענדע פּלאַטפוס ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע איינלאַגען לויט גיפּס-מאָדעלען.

געגען קרומע אַדערן ספּעציעלע גומי-שטרימף לויט מאָס.

קינסטליכע הענד און פיס
ספּעציעלע הייל-אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט
ספּעצ. אָרטאָפּעד

א. פּעטריקאָוויטש, לאָדז
9 פּיראַמאָוויטשאַ 9, טעל. 177-09 (פריהער אָלגינסקאַ
אַכטונג! קראַנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.
מויזענטער דאַנקזאַגונגען קענען בעוויזען ווערען

Dr. med.
J. Nadel
ספּעציאַליסט פון אַקושעריע- און פרויען-קראַנקהייטען
אַנדזשעיאַ 4, טעל. 228-92.
נעמט אָן פון 10—12 און פון 5—7 אָוו.
אין דער לעטשניצע בזשעזשינער 11 פון 12 ביז 1 בייטאָג.

Lekarz Dentysta
Jakób Botwinik
נעמט אָן טעגליך פון 10 ביז 3 נאָכמ. אין דער לעטשניצע „פּאָמאָץ" רוג זגערזשער און לימאַנאָווסקיעגאָ 1, טעל. 101-29 און פון 4—10 אָוונד אויף נאַרוטאָוויטשאַ 13. —::— צוגענגליכע פּרייזען פאַר אַרבייטסלאָזע — הנחה.

וויכטיג פאַר פאַבריקאַנטען!
און האַנדווערקער שווייסונגען, מאַשינען-טיילען און רעפּעראַטורען.
פיהרט אוים בילינ די מעכאַנישע שלאָסעריי
י. רעדער
ליממאַנאָווסקאַ 11/13 (רוג זאַכאָדניע)

מאָדערנע וואונשקאַרטען
צו שיקען נאָך אויסלאַנד!
דאַרפט איהר שוין בעשטעלען
שעהן, עסטעטיש און זעהר ביליג

נאָר אין דער
דרוקעריי
בראַמבערג
8 צעגעלניאַנאַ 8
טעל. 255-09

אַלער אַרט דרוק-אַרבייטען ווערען שנעל, פּינקטליך און מיט די מאָדערנסטע שריפטן רעעל אויסגעפיהרט

Dr. med.
GUSTAW KOHN
געוועזענער אַסיסטענט פון דעם גינעקאָלאָגישען קליניק אין פּאַריז.
ספּעצ. פאַר פרויען - קראַנקהייטען און שוואַנגערשאַפט).
ספּעצ. פון היילען אונפרוכטבאַרקייט.
נעהמט אָן אין לאָדז
פּילסודסקיעגאָ 51, טעל. 170-03
נעהמט אָן פון 8—10 און פון 4—8 אָוונט

Dr. med.
M. GLAZER
ספּעציאַליסט פאַר הויט- און וועסנערישע קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
ZACHODNIA 64, tel. 185-49
נעהמט אָן פון 12—2 מיטאָג און פון 7 ביז 8.30 אָוונד.
זונטאָג און חגאות פון 10—12 בייטאָג.

Dr. **B. Hurwicz**
Choroby skórne i weneryczne
Piotrkowska 10
נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב — פון 8—1 בייטאָג.

Lek. Dentysta
St. Gelberg
Zawadzka 14, tel. 108-33
צוריקגעקעהרט.

הײנט און פאלגענדע טעג!
אין די הויפט-ראלען:
CHARLES LAUGHTON, CLARK GABLE, Fr. TONE
Metro-Goldwyn Meyer הויפט=מייסטערווערק פון דער פראדוקציע
„BOUNTY"
בעסטער רעפערטואר! די נידריגסטע פרייזן! באלקאן 54 גר. | 1.09 זל. | II פל. 85 גר.
...ען פון העכסטן קינסטלערישן ווערט. אלע אין קאפיטאל!

הײנט און פאלגענדע טעג!
פול מיט בראוואור! פול מיט שטארקע איינדרוקן און ראמאנטיזם, עפאס פון
רעזשי Frank Lloyd
מיר ווילן דעמאנסטרירן טראדיציאנעל נור פילמען פון ...
אונזער דעוויז: קאפיטאל פאר אלע!

קלאנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

Dr. med.
Bernard SPIRO
choroby wewnętrzne
roentgen
114 Piotrkowska 114
tel. 178-35
godz. przyjęć 5—7 p. poł.

Dr. med.
P. Braun
צוריקגעקעהרט
ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטן. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
צעגעלניאנא 4, טעל. 100-57.
נעמט אן פון 8—2 מיטאג און 4—9 אוו.
ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען.
פאר א ונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזן.

Dr. med. J. Schlosser
כירורג
ul. CEGIELNIANA 30
tel. 122-16
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 4—7 אוונט.

צו די ה"ה גנבים!
נעכטען נאכמיטאג האט מען מיר צורויסגע-גוב עט א העלען זומער פאלטען. ווענען אפברענגען דעם פאלטען געגען בעלוי-נונג קען מען זיך פארשטענדיגען טעלע-פאניש 216-41.
דיסקרעציע געזיכערט.

DR.
J. HERSZFINKIEL
ספעצ. פאר קינדער=קראנקהייטען
צוריקגעקומען
נעהמט אן ביי זיך זשעלאזנא 8a
טעל. 111-87
ווי אויך אין דער לעטשניצע „פאמאץ" אלעקסאנדראווסקא 1.

Prywatne Pogotowie
„SZYBKA POMOC LEKARSKA"
tel. 15-111
BAŁUCKI RYNEK
(Zgierska 56)
Czynne przez całą dobę bez przerwy.

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער - שוואכע
טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט.
זונטאג פון 10—2 מיטאג.
צוריקגעקעהרט
פאר פרויען - א ספעציעלער ווארטע-זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

Dr. med.
J. GOLDBERG
ספעציאליסט פאר אויגען=קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Śródmiejska 20, tel. 186-13.
נעמט אן פון 11—1 און פון 7—8 אוונט

DR. MED.
G. GERSZTAJN
ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אן פון 11—2 און פון 5—830 אוו.

Zarząd fabryki i wykończalni
B-ci GEYER w Łodzi
Zgierska 96, tel. 198-00, 207-09.

דערמיט טיילען מיר מיט, אז די פאבריק איז מיט'ן
נעכטיגען טאג געלאזט
געווארען אין בעטריב
און נעהמט אן, ווי ביז איצט, אלע סחורות צום אויספערטיגען, ווי אויך גארן צום פארבען, מערצעריזירען
∴ און בלייכען ∴

קריינע אנאנסען
1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

FABRYKA NAPOI GAZOWYCH
R. Frydwald
Piłsudskiego 69, tel. 190-48
עמפפעהלט
סאדעוואסער = לעמאנאד
וואס ווערט אפגעשיקט פינקטליך אהיים
בעשטעלונגען ווערען אנגענומען א גאנצען טאג.

בעקאנטמאכונג
דער בעקאנטער בוי- און קאנאליזאציע-שלאסער=ווערקשטעל פון
H. LEWKOWICZ i M. ZONABEND
האט זיך איבערגעטראגען פון קאמיענא 1
אויף פיעטריקאווער 39
און נעמט אן אלערליי שלאסער = ארבייטען צו מעסיגע פרייזען און פינקטליכע אויספיהרונגען.

ווילסטו פערקויפען א נייםאשין
און ערצילען דעם העכסטען פרייז?
ווענד זיך צו:
Skład maszyn do szycia
Singer i Lachman
Łódź, Zydowska 2,
telefon 246-73.

בחנם ווערט צוגעפאסט אלערליי גלעזער!

„OPTICUM"
28 פיעטריקאווער 28
בעזיצט אויך לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער-גלעזער, מאס-בינירטע גלעזער, טערמאמעטערס, אלעס צו די בילינסטע פרייזען.
ס'הערן אויך אויסגעפיהרט רעצעפטן, רעפעראטורען פינקטליך און רעיעל. — נעדענקט די אדרעס
עס ווערען אנגענומען אלע ארט רעצעפטען פון די ה"ה דאקטוירים.

אכטונג! א מעכאנישע דאמף-גרויס-וואשאנשטאלט מיט גוטער עקזיסטענץ אין גדיניע, גיט 2000 זל. מאנאטליך פערדינסט, איז צוליב אויסוואנדערונג נאך דייטשלאנד, גינסטיג צו פערקויפען. אפערטען אונטער „2000 זל. פערדינסט" אין אדמ. פון דער צייטונג.

צו די ה"ה גנבים! נעכטען 6 אוו. האט מען מיר אויף נאוואמיעסקא 18 צוגענומען א פעקעל גאבעלין. איך בעט געגען בעלוינונג זיך מיט מיר צו פער-שטענדיגען. ווענדעל, נאוואמיעסקא 18 דיסקרעציע געזיכערט.

Zaginiony został zaprotestowany weksel na Zł. 100.— wystawiony przez M. Rózgę na zlecenie M. Judkiewicza. Weksel zostaje unieważniony.

פרייע פאסטענס
ס'ווערט געברויכט א קוואליפיצירטע וועש-נייהערין, א קוואליפיצירטע מאשין-גייהערין צו סוויטערס, אויך האנד-נייהע-רינס צו סוויטערס און א לערן-מיידעל. פאלודניאווא 25, פראנט, 3. שט. וו. 17.

אנ'ערשטקלאסיגער שניידער-געזעלען צו מענער-בעשטעלט ווערט געזוכט ביי F. Kujawski, Niska 3 צופאהר מיט טראמוואיען 6, 10 און 15.

ס'ווערט געזוכט א מיידעל צו נייהען קנעפלעך צו סוויטערס, ווי אויך א יונגעל צו צוזאמען צו סוויטערס צו ערפאהרען ביי מ. זעלצער, קילינסקיעגא 36/38.

א לוינער מיט א 6-ער מאשין ווערט געזוכט בעזשרנא 7, וואוינונג 8 פון 1 ביז 2 נאכמ.

א שיק-יונגעל אין א ביורא אין עלטער פון 15—16 יאהר ווערט געזוכט. אפערטען אונטער „A.B." אין אדמ.

ס'ווערט געזוכט א רעפעזירקע צו סוויטערס, ווי אויך א לערן-מיידעל. צו ערפאהרען נארוטאוויטשא 10, וו. 1.

ס'ווערט געזוכט א שטריקער-ארבייטער צו ערפאהרען נאוואמיעסקא 26, פראנט, 3. שטאק, וו. 41.

Potrzebny uczeń mający trochę praktyki do zakładu fryzjerskiego, od zaraz płacone. — Gdańska 18.

פערשידענעס
א געוועלב אהן א וואוינונג זגי-ערדזקא 32 צו פערמיטען. צו ערפאהרען גדאנסקא 27, ביים אדמיניסטראטאר.

איך וויל צוטרעטען צו א געשעפט אדער פאבריקאציע אלס שותף מיט 10,000 זל. אפערטען אין אדמ. אונטער „10,000"

Dr= I. ZYW
כירורג
צוריקגעקעהרט
11-go LISTOPADA 17,
Telefon 123-41
נעמט אן פון 1—2 און פון 5—7 אוונט

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11. טעלעפאן 246-09
נעמט אן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אוו

Dr. med.
E. WAJNBERGOWA
אויגען-קראנקהייטען
Dr. med.
M. WAJNBERG
נערוון-קראנקהייטען
האבען זיך איבערגעצויגען אויף
LEGJONÓW 3 (Zielona)
tel. 172-20.

לעטשניצע
פאר ווענעריש קראנקע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-78
טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אוונט.
וועעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
אין טעגליך א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג-כירורג
ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און אורין-קראנקהייטען
NAWROT 8, tel. 219-90
נעהמט אן פון 4—7 נאכמיטאג
צוריקגעקעהרט.

לעטשניצע
פאר וועגבעריש=קראנקע מענער - שוואכע און הויט-קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
טעגליך פון 9 פריה ביז 9 אוונט.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרויידאקטאר פון 11—1 און פון 5—7 אוונט.
א בעראטונג 3 זל.

הילף און רפואה פאר ברוך=קראנקע

רופטורען) אויף כוויונקעל, נופעל ביי מענער, פרויען און קינדער, אויך פאר פערמרימונגען פון רוקענביין (הויקערס), פיס, שיפע פלייצעס און שמערצהאפטע פלאט-פיס.
דאס לײדען איז נישט צו פערנאכלעסיגען, ווייל די פאלגען זענען פאר'ן לעבען ביטער און גע-פעהרליך. דורך מיין מעטאדע ערפונדענע ספע-ציעלע גומי-הייל-באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די נויעסטע פערנאכלעסיגטע געפער-ליכע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע אהן בלוטיגע אפע-ראציע. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל-אפאראטען און גארסעטען געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פלייצעס, פיס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פלאט-פיס. פאר אמפו-טירטע אינוואלידען אמעריקאנישע קונסט-פיס (סאלאן-ארבייט).
ביים פראפלאזען זיך פון מאגען, קישקעס, געבירט-מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל-באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד
דער אמת'ער בעריהמטער איז גאנץ פוילען פון אוניווער-זיטעטס-פראפעסארען אנערקענט
אנערקענונגס-צייגניש און לויט-טרייבען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען:
Prof. Dr. Marischler, Prof. Dr. Barącz, Dr. B. Kielowski, Dr. Maksymiljan Münzer.
ספעציאליסט
Ortoped NATAN RAPAPORT
מיט 30-יעהריגער פראקטיק אין וויען, דייטשלאנד און לאמבערג, נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 ביי טאג און 3 ביז 7 אוונט
אין לאדז, פילסודסקיעגא № 23
פערזענליכעס ערשיינען פון קראנקע ביי מיר איז אונבעדינג נויטיג.

אנאנסען - פרייז:
מאנין טעקסט — 18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 24 גר. נאכן טעקסט — 12 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 18 גר. פאר א מילימעטער-שורה אין דער זייט 10 שפאלטען.

אין טעקסט — 40 ר. פרייטאג און ערב יו"ט — 60 גר. פאר א מילימעטער-שורה. אין דער זייט 4 שפאלטען. נעקראלאגען: 20 גראשען א מילימעטער שורה (אין דער זייט 10 שפאלטען). קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל., יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גראשען. אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען אהיים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 7 זלאטעס א חודש; אמעריקא — 2 דאלאר א חודש.

פעהלערען וועלכע ענדערען נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס. פאר'ן אינהאלט און טערמין פון די אנאנסען איז די רעדאקציע נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען ביי טאג און ביינאכט אהן איבעררייס.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman.
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21